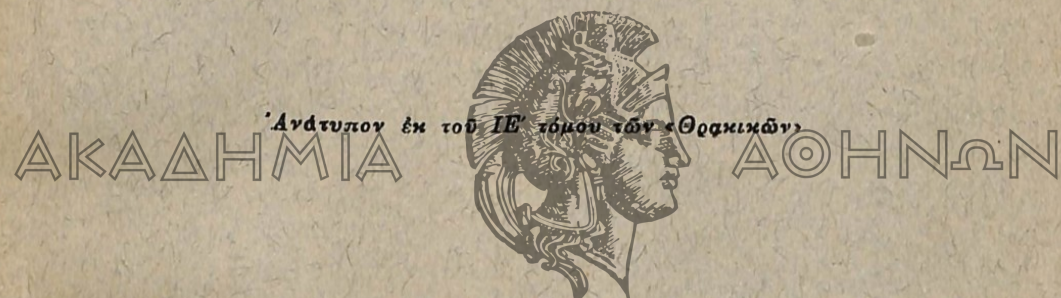

ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΣ Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1940

ἔχον ἀγάπῃ μου ἀδελφὸ Ἀλέξανδρο.
Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἰωάννου.

ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ ΙΕ' τόμου τῶν «Θρακικῶν»
ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ Ι. Α. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1940

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Τὸ θακικὸ παραμῦθι

Τὰ παραμύθια ἔλεγαν στὴν ἀλησμόνητη Θράκη μας ἰδίως τὸν χειμῶνα τὴ νύχτα. Στὰ εὐτυχισμένα ἐκεῖνα χρόνια, μὲ τί λαχτάρα περιμέναμε νὰ ἀρχίσῃ τὸ παραμῦθι! Ἐξω φνσοῦσε ὁ Θρακιᾶς καὶ μεῖς παιδιά ἀμέριμνα, καθισμένα στὰ γόνατα τοῦ πατέρα ἢ τῆς μητέρας, μέσα στὴ γλυκειὰ ζέστη τῆς κάμαρας κοντὰ στὸ μαγκάλι ἢ στὴ γωνιά, τὸ ἀκούαμε μὲ προσοχὴ καὶ ἀπόλαυση μὲ τὴν ἐπιθυμία ποτὲ νὰ μὴ τελείωνε ποὺ μᾶς μετέφερε σὲ ἄλλους κόσμους φανταστικούς.

Τὰ περισσότερα ἄρχιζαν: «Μιὰ φορὰ κι' ἔναν καιρὸ ἦταν ἕνας . . .» Ἀλλὰ μὲ τό,

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη
ὅσ' ἔως τῆς μωτοῦ νὰ γυρίσῃ
παραμῦθι ν' ἀρχηνίσῃ
καὶ τὴν καλή μας συντροφιὰ
νὰ τὴν καλησπερίσῃ.

«Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἦταν» Ἀλλὰ, «Ἀρχὴ τοῦ πύραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας, μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρό».

Τελείωναν: «Ἐξησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα, ἢ Ἥμνα καὶ γὼ ἐκεῖ μ' ἕνα κόκκινο βρακί, ἢ Ἐξησαν καὶ βασιλεύανε καὶ τ' ἀδγὰ παντρεύανε, ἢ Μηδὲ γὼ ἦμνα ἐκεῖ, μηδὲ σὺ νὰ τὸ πιστέψῃς, ἢ Ἐκαναμε τρεῖς κουλλίγια κ' ἔδωσαν τὸ ἕνα μένα, τ' ἄλλο κείνης καὶ τ' ἄλλο κείνου ποὺ τὰ εἶπε ἢ Ἐκαμαν χαρὲς καὶ πασχαλιὲς καὶ ξεφαντωσὲς πολλὲς, ἢ Ἥμουνα καὶ γὼ ἐκεῖ καὶ μ' ἔδωσαν ἕνα τάσι φλουριά, στὸ δρόμο ποὺ πήγαινα περνοῦσα ἀπὸ τὸ ρέμα, οἱ βατραχοὶ φώναζαν βράκ, βράκ καὶ γὼ θάρρενα πὼς φώναζαν μπράκ μπράκ¹⁾, καὶ τ' ἄφσα κ' ἔφγα.

Πολλὲς φορὲς οἱ μεγάλοι πρὶν νὰ ποῦνε τὸ παραμῦθι καὶ γιὰ νὰ ἐπιτείνουν τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ μικροῦ ἔλεγαν:

1) Λ. Τ. Ἄφισε, ἄφισε

Νὰ σὲ πῶ ἴνα παραμύθι;
τὸ κουκκὶ καὶ τὸ ροβύθι
καὶ τοῦ φράγκου τὸ κορίτσι,
ἀνεβαίνει στὴ συκιά
καὶ πατεῖ στὴν καρδιά
καὶ φωνάζει χούϊ, χούϊ,
καὶ κανεῖς δὲν τὸ ἀκούει,
ὥς νὰ τ' ἀκούσ' ἡ μάγνα του,
κ' ἡ σκύλα ἀδέλφή του.
ἐπρόφθασε ὁ ἄγγελος
καὶ πῆρε τὴ ψυχὴ του.

Νὰ σὲ πῶ ἴνα παραμύθι,
παραμύθι μύθαρος
κι' ἡ κοιλιὰ του πίθαρος.

Μύθι, μύθι, μυθικό,
στοῦ παπᾶ τ' ἀρχοντικό.

Ἐνα καιρὸ κ' ἕνα ζαμάνι,
πάντρευναν τὸν Καραμάνη,
μεσ' τὸ τρύπιο τὸ καζάνι.

Νὰ σὲ πῶ ἕνα παραμύθι,
μιὰ φορὰ κ' ἕνα καὶρό
πῆγ' ἡ γάτα στὸ χορὸ
καὶ δὲ χόρευε καλὰ
καὶ τὴν κόψαν τὴν οὐρά.

Ἐκτὸς ποὺ ἔλεγαν οἱ μεγάλοι στοὺς μικροὺς παραμύθια κι' ἀναμεταξύ
τους ἔλεγαν καὶ περνούσανε τὶς ὥρὲς τους, ἰδίως τὸν χειμῶνα στίς μεγά-
λες νύχτες. Τὰ ἔλεγαν στὰ σπίτια, στίς βεγγέρες, στὸ νυχτέρεμα, στὸ ταξι-
νεμα¹⁾, στὴν ἀργατεία²⁾.

Ἦσαν γυναῖκες ποὺ ἤξεραν καλὰ παραμύθια τὶς ἔλεγαν παραμυθοῦδες
καὶ τοὺς ἄντρες παραμυθάδες. Ἀξία τοῦ παραμυθιοῦ ἦτανε νὰ εἶναι με-
γάλο. Στὰ καφενεῖα ἦσαν ἄντρες ποὺ στίς ἀτελείωτες νύχτες τοῦ χειμῶνα

1) Τρίτη καὶ Πέμπτη δὲ νυχτέρευαν, ταξίνευαν, σηκώνουνταν πολὺ πρῶτ' ἡμέ-
ρας καὶ Παρασκευὴ καὶ ἔργαζονταν.

2) Καὶ βοήθειο. Ὅταν ἡ νοικοκυρὰ εἶχε δουλειὰ ποὺ χρειάζονταν πολλὰ
χέρια, ὅπως νὰ λαναρίση μαλλιά, νὰ τρίψῃ κουκουνάρα (καλαμπόκι) ἢ ἄλλη πα-
ραμοία ἐργασία φώναζε τὶς φιληνάδες τῆς καὶ τὶς γειτόνισσες γιὰ νὰ τὴν βοηθή-
σουν, τὶς φίλες καὶ ὑστερὰ κάθονταν στὸ νυχτέρεμα. Γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα ἔλε-
γαν παραμύθια, ἔψηναν στὸ μαγκάλι πότρε ροβύθια, ἢ κουκκιά, κάστανα ἢ κουκου-
νάρες, ἔκοφταν καὶ κανένα κυδώνι ἢ ρόδι.

ἔλεγαν παραμύθι ποὺ πολλὲς φορὲς τελείωνε τὸ ἄλλο βράδυ. Οἱ μυλωνάδες
ἤξεραν καλὰ παραμύθια. Τὰ μυλωνάδικα. Τὸν χειμῶνα ποὺ πηγαιναν οἱ
χωριανοὶ ν' ἀλέσουν το στάρι στὸ νερόμυλο καὶ φύλαγαν νὰ ἔλθῃ ἡ σειρὰ
τους, οἱ μυλωνάδες ἀφηγούνταν τὰ παραμύθια, ἔβαζαν κανένα κούτσουρο
στὴ γωνιά, ἔψηναν τὴν μυλωνόπηττα στὴ φωτιά καὶ ὅλοι γύρω ἄκουαν τὸ
παραμύθι. Τὸ πρῶτ' ὅταν ξημέρωνε φόρτωναν τὸ ἀλεύρι στὸ ζῶο ἢ στὸ
ἄμάξι καὶ ἔφευγαν. Οἱ τσομπάνηδες¹⁾ καὶ οἱ ἄλλοι βοσκοὶ τὰ ἔλεγαν στὰ
καλύβια τους ποὺ εἶχανε τὰ πρόβατα καὶ τ' ἀγελάδια τὸν χειμῶνα. Ἐκεῖ
μαζεύονταν τὰ βράδια καὶ οἱ καρβουναραῖοι, ἀναφταν μεγάλη φωτιά
ἔψηναν τὰ κουλίκια²⁾ καὶ λέγανε τὰ παραμύθια.

Στὸ παραμύθι γίνονται ὅλα ὑπερφυσικά, ὑπερβολικά. Ἱστορίες ἄλ-
λόκοτες, φανταστικές, μὲ δράκους, μάγισσες, στοιχεῖα, νεραῖδες, μοῖρες,
ἀράπηδες, θηρία, φάσες³⁾, πουλιά, βασιλέδες, βασιλίσσες, βασιλόπουλα καὶ
βασιλοπούλες, σκορπίζουν γύρω τὴν γοητεία, τὸν τρόμο καὶ κινεῖν τὸ με-
γάλο ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατῆ.

Ὅλα γίνονται σὲ καιροὺς περασμένους καὶ σὲ περιβάλλον μαγικό.
Σὲ μιὰ νύχτα στήνονται δλόχρυσα παλάτια μὲ κάμαρες γεμάτες φλουριά,
μὲ περιβόλια ποὺ στὴ γῆς τὴν οἰκουμένη δὲ βρίσκονται καὶ οἱ βρῦσες
τρέχουν μάλαμα καὶ ἀσῆμι.

Μὲ ἕνα λόγο τὸ χρυσο κάτεργο εἶναι ἔτοιμο μὲ σαράντα χρυσὰ κου-
πιά καὶ τοὺς σαράντα ναῦτες γιὰ τὴ βασιλοπούλα.

Ἀπὸ τὸ καρυδάκι βγαίνει ἡ χρυσὴ ἀνέμη, γυρίζει καὶ πέφτουν μαρ-
γαριτάρια ποὺ τὰ τρώγει ἡ χρυσὴ κλωσσα. Ἄλλο καρυδάκι ἔχει φορεσιὰ
τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, ἄλλο τὴ γῆς μὲ τὰ λουλούδια καὶ ἄλλο τὴ θά-
λασσα μὲ τὰ ψάρια χωρὶς ραφὴ καὶ βελονιά.

Οἱ ἀερίδες μὲ μιὰ ἀνεμοκαλὴ⁴⁾ κάμνουν τὸ ἄσπρο μαῦρο καὶ τὸ μαῦ-
ρο ἄσπρο. Οἱ νεραῖδες, κόρες τῆς Νοτιάς στήνουν χορὸ κοντὰ στὰ νερὰ
καὶ γύρω στὴν ὁμορφὴ μάγισσα ποὺ χορεύει πετοῦν ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς
ἄσπρες πάπιες καὶ παπᾶκια.

Οἱ δράκοι πλάσματα ὑπερφυσικά, χεροδύναμα καὶ πολλὲς φορὲς
σοφά, ἀλλάζουν τὴν ὄψη τους, γίνονται ὅ,τι ζῶο θέλουν. Ἀλλάζουν ἀκόμη
καὶ τὴν ὄψη τῆς φύσης, τὴ στεριὰ κάμνουν θάλασσα καὶ τὴ θάλασσα
στεριὰ, εἶναι τόσο ἀψηλοὶ ποὺ ἐνῶ μὲ τὸ ἕνα παπούτσι πατοῦνε στὸ ἕνα
βουνὸ μὲ τὸ ἄλλο πατοῦνε στὸ ἄλλο. Μὲ τὴν περπατησιὰ τους σειοῦνται
ἢ γῆς καὶ τὰ βουνὰ τρέμουν. Βάζουν τὸ ἀφτί τους στὴ γῆ καὶ ἀκοῦνε τι
γίνεται σὲ ὅλο τὸν κόσμον.

1) Λ. Τ. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ βόσκουν τὰ πρόβατα. — 2) Εἶδος πτήτας. — 3) Φτε-
ρωτὰ ἄλογα. — 4) Ἀνεμοστρόβιλος.

Κατοικοῦνε σὲ δλόχρυσα παλάτια καὶ δοῦλοι μὲ σταυρωμένα χέρια περιμένουν διαταγές. Ἔχουνε κάμαρες γεμάτες χρυσάφι ποὺ ἀστράφτει σὰν τὸν ἥλιο. Ὅλα τὰ σπάνια, δράκοι τὰ φυλάγουν, τὸ ἀθάνατο νερὸ ποὺ ζωντανεύει τὶς πεθαμμένοι, τὴν πεντάμορφη, τὰ λεμόνια τῆς λεμονιάς ποὺ τὸ κάθε λεμόνι εἶναι κι' ἀπὸ μιὰ ὥραία κοπέλλα, τὸ μαγεμένο ποτήρι καὶ ἄλλα πολλά.

Οἱ δράκοι τρῶνε καὶ ἀνθρώπινο κρέας καὶ κρυμμένο τὸν ἀνθρωπο τὸν καταλαβαίνουν ἀπὸ τὴν μυρωδιά. Τοὺς μυρίζει ἀνθρωπίλας. Ὅταν ὁμως ὀρκίζονται ὅτι δὲ θὰ τὸν πειράξουν, ὅχι μόνον δὲν τὸν τρώγουν ἀλλὰ τὸν περιποιῶνται καὶ τὸν συμβουλεύουν πῶς νὰ ἐπιτύχῃ ἐκεῖνο ποὺ θέλει.

Στὰ παραμύθια ἔχει δράκισσες νέες καὶ γρηές. Ἡ Σαρανταπλεξουδούσα εἶναι ὁμορφή μάγισσα καὶ ἔχει τόσο μακρὰ μαλλιά ποὺ ὁ δράκος ὁ πατέρας τῆς καὶ ἡ δράκισσα ἡ μητέρα τῆς τὰ κάμνουν σκάλα καὶ ἀνεβοκατεβαίνουν ἀπὸ τὸ παλάτι.

Ὁ Ὁξω ἀπὸ δῶ¹⁾ γίνεται πότε φίδι καὶ ντυλίζεται στὴν κοπέλλα καὶ ρουφαίει τὸ αἷμα τῆς, πότε παλληκάρι καὶ πότε γέρος.

Τὰ μάγια λύνονται. Τοῦ μαγεμένου βασιλόπουλου λύθηκαν σὰν τὸ ξενύχτησε ἡ κοπέλλα σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες καὶ ἡ πεντάμορφη βασιλοπούλα ποὺ ἡ μαγεμένη βελόνα στὸ κεφάλι τῆς τὴν ἔκαμε πουλάκι καὶ κάθε βράδυ πῆγαινε στὸ παρὰ τοῦ βασιλέα καὶ ἔλεγε:

Ὁ βασιλὲς νὰ κοιμηθῇ γλυκά, γλυκά,
κ' ἡ στρίγκλα ποὺ μὲ μάγεψε
ὑπνο νὰ μὴ χορτάσῃ.

Ξαναβρῆκε τὴν ἐμορφιά τῆς σὰν ἔβγαλε τὴν βελόνα ἡ καλὴ γρηά. Καὶ ὁ μαγεμένος ντερβίσης ποὺ κάθε βράδυ τραβοῦσε τὸ κατάρ²⁾ τὶς καμήλες μὲ τὸ σουραῦλι στὸ στόμα καὶ χρόνια περιμένε τὴ βασιλοπούλα νὰ λύσῃ τὰ μάγια ξαναγίνεται βασιλόπουλο.

Τὸ τσομπανόπουλο βάζει τὸ μαγικὸ παντελόνι καὶ κανεὶς δὲν τὸ φθάνει στὸ τρέξιμο. Φορεῖ τὸ σκουφάκι καὶ κανένας δὲν τὸ βλέπει. Ἡ χρυσὴ βάρκα μόνη τῆς πλέχει. Τὸ μαγεμένο μαχαιράκι ἀνοίγει ὅλες τὶς πόρτες καὶ ἀπάτητους δρόμους κάμνει διαβατοὺς.

Τὸ καράβι μαρμαρώνει καταμεσῆς στὴ θάλασσα ὅταν τὸ βασιλόπουλο γυρίζει στὴν πατρίδα του χωρὶς τὴν παραγγελία τῆς κόρης, ὅπως ἄλλο

1) Διάβολος.—2) Ἀπὸ τὸ καταρτίζω; σειρὰ ἀπὸ πέντε ἕως ἑξ καμήλες, ἐμπρός τους πηγαίνει καὶ τὶς ὁδηγεῖ γαϊδουράκι· χωρὶς αὐτὸ δὲν προχωροῦν ἐκτός ἀν πηγαίνει ὁ καμηλάρης.

καράβι μαρμαρώνει σὰν ὁ πατέρας ἔσχασε νὰ πάρῃ τῆς κόρης του τὸ φεσάκι μὲ τὴ χρυσὴ φούντα.

Ἡ βασιλοπούλα ποὺ δὲ φύλαξε τὸ μυστικὸ χαλίαι τρία ζευγάρια σιδερένια δεκανίκια καὶ τρία ζευγάρια σιδερένια τσαρούχια γιὰ νὰ βρῇ τὸ βασιλόπουλο.

Τὰ ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα καταλαβαίνουν τὴν ἀνθρώπινη λαλιά, μιλοῦνε τὰ δέντρα καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα. Τὸ πουλάκι πηγαίνει κάθε μέρα στὸν ἀργαλειὸ τῆς κόρης καὶ λέγει:

Τί καλὸ κορίτσι ποῦσαι,
τί καλὸ παννὶ ποὺ φαίνεις,
βασιλὲ ἄντρα θὰ πάρεις,
πεθαμένοθὰ τὸν εὔρεις.

Ὅλα εἶναι εὐγνώμονα στὸν ἀνθρωπο γιὰ τὸ καλὸ ποὺ τὰ ἔκαμε. Θεόρατο πουλὶ ἀνεβάζει στὰ πελώρια φτερά του τὸ παλληκάρι ἀπὸ τὸν κάτω κόσμῳ στὸν ἐπάνω, γιὰτὶ σκότωσε τὸ φίδι ποὺ θὰ ἔτρωγε τὰ πουλιά του, ποὺ πουλιά κάθε χρόνο ἔκαμε καὶ πουλιά δὲν ἀποκοτοῦσε. Τόσο μεγάλο εἶναι τὸ πουλὶ ποὺ στὸ δρόμο γιὰ τροφή του πέρνει ἐπάνω στὰ φτερά του σαράντα πρόβατα καὶ σαράντα τουλούμια¹⁾ νερό.

Τὸ μυρμηγκὶ στὸν ἀνθρωπο γιὰ εἰγνωμοσύνη ποὺ πρόσχε μυρμηγκὶ νὰ τὴν πατήσῃ δίνει φτερούγα καὶ τὸν βοηθεῖ νὰ ξεχωρίσῃ σὲ μιὰ νύχτα τὸ στόρι ἀπὸ τὸ κριθάρι ποὺ ἦτο ἀδύνατο νὰ ξεχωρίσουν χιλιάδες ἀνθρωποι.

Τὸ φίδι καὶ ἡ φιδίνα δίνουν στὸ παλληκάρι, σὰν ἔσωσε τὸ φιδάκι τους, δαχτυλίδι ποὺ μ' αὐτὸ ὅλα γίνονται. Ἡ φοράδα ὅταν τὸ βασιλόπουλο ἔλυσσε, χτένισε, ἔκοψε τὰ ματοτσούναρα γιὰ νὰ βλέπῃ καὶ τὴν ἔδωσε νὰ φάγῃ, τὸ ὀρμηνεύει πῶς νὰ γλυτώσῃ μαζὺ μὲ τὴν πεντάμορφη ἀπὸ τοῦ δράκου τὰ χέρια.

Τὸ λιοντάρι, ἡ ἀλεπού, ἡ γουρούνα, ὁ σκύλος, ἡ γάτα δείχνουν τὴν εὐγνωμοσύνη τους γιὰ τὴ χάρη ποὺ τὰ κάμνει ὁ ἀνθρωπος.

Ὁ καλὸς λόγος μερώνει ὅλα, δράκους, ἄγρια θηρία, μάγισσες, στοιχειὰ καὶ ὅλη τὴ φύση.

Ὁ ἀντρειωμένος τοῦ παραμυθιοῦ εἶναι ἥρωας μυθικός, μπαίνει στὸν πόλεμο καὶ κόπτει μὲ μιὰς τρεῖς χιλιάδες. Πρῶτος εἶναι στὸ τρέξιμο, στὸ ρίξιμο τῆς σαΐτας, τῆς σφαίρας. Ρίχνει σφαῖρα ποὺ σαράντα δράκοι μαζὺ δὲν μποροῦνε νὰ τὴ σηκώσουν.

1) Λ. Τ. Ἀσκός.

Ὁ ἀντρεπωμένος ἔχει καὶ τὴ δύναμη νὰ πετᾷ, πέταξε καὶ ἡ βασιλοπούλα γιὰ νὰ μὴ πάρῃ ἄντρα τὸν γέρο βασιλιᾷ.

Ὁ Ἀράπης εἶναι πάντοτε πελώριος, κατάμαυρος, μὲ μεγάλα γένεια, μακρὰ ὡς τὸ γόνα, μὲ τσαχτεῖλες καὶ κάτασπρα δόντια. Ὁ Κοντοροβυθούλης μικρὸς σὰν τὸ ροβῦθι καὶ μικρότερος ὁ Κουκκιπέρης.

Τὰ παραμῦθια πάντοτε τελειώνουν καλὰ. Οἱ δράκοι σκοτώνονται, οἱ πεθαμμένοι ἀναστήνουνται, τὰ μάγια λύνονται, τὰ στοιχήματα κερδίζονται, ὁ βασιλεὺς γυρίζει νικητὴς ἀπὸ τὸν πόλεμο, οἱ πτωχοὶ γίνονται πλούσιοι, τὸ ἄδικο καὶ ἡ κακία τιμωροῦνται, ἡ καλοσύνη ἀνταμειβεται καὶ ὅλοι ζοῦσαν καλὰ καὶ μεῖς κρλίτερα.

Μ' αὐτὰ ζοῦσε καὶ μὲ αὐτὰ τρέφονταν ὅλοι, ὅχι μόνον ἡ παιδικὴ ψυχὴ.

1. Ἡ κόρη τῆς λεμονιάς κ' ἡ φαραγώνα

Καστανιᾶς

Ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ καλὴ σπέρα σας. Μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε μιὰ λεμονιά κ' ἔκαμνε κάθε χρόνον τρία λεμόνια, δὲ μπορούσε κανεὶς νὰ τὰ κόψῃ, τὸν ἔτρωγε.

Τὸ ἔμαθε ὁ βασιλεὺς κ' εἶπε γιὰ τὰ πάγω νὰ τὰ κόψῃ. Στὸ δρόμο ὁποῦ πῆγαινε βλέπ' μιὰ γρηὰ κ' ἔκλωθε χρυσὸ σύρμα, κόφτει τὸ σύρμα τῆς καὶ τὴν βάζει στὸ στόμα ἕνα σῦκο.

— Ἀχ, παιδάκι μ', ἔτσ' ποὺ μὲ γλύκανες, ἔτσ' νὰ σὲ γλυκάνῃ κ' ἡ κόρη τῆς λεμονιάς.

Πάγει παρακάτω βλέπ' ἄλλῃ γρηὰ, κ' αὐτὴ ἔκλωθε χρυσὸ σύρμα, κόφτει τὸ σύρμα τῆς καὶ τὴν βάζει στὸ στόμα ἕνα σῦκο.

— Ὅπως μὲ γλύκανες παιδάκι μ', νὰ σὲ γλυκάνῃ ἡ κόρη τῆς λεμονιάς.

Πάγει ὁ βασιλεὺς πὺρ πέρα βλέπει τρίτῃ γρηὰ, κ' αὐτὴ ἔκλωθε χρυσὸ σύρμα, κόφτει τὸ σύρμα καὶ τὴν βάζ' ἕνα σῦκο στὸ στόμα.

— Ἀχ, παιδάκι μ', ὅπως μὲ γλύκανες ἔτσ' νὰ σὲ γλυκάνῃ ἡ κόρη τῆς λεμονιάς. Λίγο παρὰ κἀτ' πὸ δῶ εἶναι ἡ λεμονιά κ' ἔχει τρία λεμόνια καὶ τὰ φυλάγει ἕνας δράκος, νὰ παραμονέψῃς κ' ὅταν δγείς ποὺ κοιμᾶται, τότε νὰ πᾶς σιγὰ νὰ τὰ κόψῃς. Τὸ κάθε λεμόνι ἔχ' μέσα ἀπὸ μιὰ κοπέλλα, μόλις κόψῃς τὸ λεμόνι θὰ βγεῖ ἡ κοπέλλα, θὰ πεῖ διψῶ, νὰ μὴ πιῇ πολὺ νερὸ γιατί θὰ σκάσει.

Ὁ βασιλεὺς ἔκαμε ὅπως ὁρμήνεψε ἡ γρηὰ, παραμόνεψε τὸ δράκο ποὺ κοιμήθηκε, κόφτει τὰ τρία λεμόνια καὶ φεύγει. Πάγει κοντὰ στὴ βρύση καὶ κόφτει τὸ ἕνα λεμόνι, βγαίνει μιὰ ὁμορφὴ κοπέλλα, λέγει διψῶ. Τὴν ἀφίνει νὰ πιῇ, ἦπτε πολὺ νερὸ κ' ἔσκασε.

Ὁ βασιλεὺς στεναχωρέθηκε, παγαίνει, παγαίνει φθάνει σ' ἄλλῃ βρύση κόφτει τὸ δεύτερο λεμόνι, βγαίνει μιὰ κοπέλλα πὺρ ὁμορφὴ ἀπ' τὴ πρώτη, διψῶ λέγει. Τὴν ἀφίνει νὰ πιῇ νερὸ, ἀπ' τὴ λαχτάρα ποὺ εἶχε, ἦπτε πολὺ κ' ἔσκασε.

Ὁ βασιλεὺς πικράθηκε καὶ λυπημένος φεύγει, παγαίνει, παγαίνει κ' ὁ δρόμος τὸν ἔβγαλε σὲ μιὰ βρύση, κόφτει καὶ τὸ τελευταῖο λεμόνι, βγαίνει μιὰ κοπέλλα ποὺ ἔλαμψε ὅλος ὁ κόσμος. Διψῶ λέγει. Τὴν ἀφίνει νὰ πιῇ λίγο. Ἄφσε νὰ πιῶ καὶ γὼ τὴν εἶπε κ' ἔτσι σώθηκε τὸ κορίτσι τῆς λεμονιάς. Ὁ βασιλεὺς καμάρωνε τὴν ὁμορφιά τ' καὶ τὸ λέγει, ἀνέβα πάνω στὸ δέντρο καὶ γὼ πάγω νὰ φέρω ἀμάξια καὶ μουσικὲς νὰ πᾶμε στὸ παλάτι.

Ἡ κόρη κάθεσαι πάνω στὸ δέντρο κ' ἀπὸ κάτω περνάει μιὰ φαραγώνα¹⁾ καὶ τὴ λέγει, κατέβα, κόρη μ', νὰ σὲ πῶ τὸ τύχη σ', κατέβα νὰ σὲ πῶ τὸ τύχη σ' τὸ καλὸ. Κατεβαίν' κ' ἡ φαραγώνα περνάει στὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ μιὰ μαγεμένη καρφίτσα καὶ γίνεται πουλὶ κ' αὐτὴ ἀνεβαίνει πάνω στὸ δέντρο καὶ κάθεσαι.

Ὁ βασιλεὺς ἔρχεται μ' ἀμάξια μουσικὲς καὶ τούμπανα καὶ μὲ μεγάλη συνοδία καὶ τί νὰ δγῇ; ἀντὶ τὸ ὁμορφο τὸ κορίτσι ποὺ ἄφσε, ἦτανε μιὰ ἄσχημη μαύρη κατσιβέλα, τὴ ρωτάγει πῶς ἔγινες τέτοια χάλια, κ' ἡ κατσιβέλα λέγει, ἀπ' τὴν πίκρα μ' ποὺ ἄργησες νὰ ἔλθῃς.

Ὁ βασιλεὺς δὲ μπορούσε νὰ κἀν καὶ διαφορετικά, τὴν βάζει στὸ ἀμάξι, τὴν παγαίνει στὸ παλάτι, τὴ στεφανώνεται καὶ τὴν κάμνει βασίλισσα. Τὸ πουλάκι ὅλο τριγυροῦσε στὸ παλάτι καὶ κάθε βράδυ πῆγαινε στὸ παράθυρο τοῦ βασιλῆ καὶ κελαῖδοῦσε :

Ὁ βασιλεὺς νὰ κοιμηθῇ γλυκὰ γλυκὰ
κ' ἡ στρίγγλα ποὺ μὲ μάγεψε,
ὑπνο νὰ μὴ χορτάσῃ.

Μιὰ γρηὰ εἶχε φουντωτὸ βασιλικὸ καὶ τὸ πουλάκι κατέβαινε καὶ καθόνταν πάνω μιὰ μέρα χαϊδεύοντας τὸ κεφαλάκι τ' βρῖσκει τὴν καρφίτσα τὴ μαγεμένη, τὴν τραβάει καὶ τὸ πουλὶ γίνεται πάλι κοπέλλα. Ἡ γρηὰ τὴν ἀγάπησε σὰ κόρη τῆς, θὲ νὰ σηκωθῇ πρῶτ' ἡ κοπέλλα νὰ σκουπίσῃ νὰ μαγερέψῃ καὶ νὰ κἀν²⁾ τὸ μαλλί.

Ὁ βασιλεὺς ἔδωσε σ' ὅλους νὰ ξεχειμωνιάσῃ ἀπὸ ἕνα ἄλλογο, στὰ τελευταῖα πῆγε κ' ἡ γρηὰ, τὴν ἔδωσαν τὸ πὺρ ἀδύνατο ποὺ τὸ εἶχαν γιὰ ψόφισμα. Ἡ κόρη κάθε μέρα τὸ ἔλουζε, τὸ χτένιζε καὶ τὸ ἔδινε νὰ φάγῃ, τὸ ἄλλογο δυνάμωσε κ' ἔγινε ἀγνώριστο. Ἡλθ' ὁ καιρὸς καὶ βγῆκε ὁ διαλαλητής, ὅλοι νὰ γυρίσῃ πρὸς τῆς βασιλείας τ' ἄλλα καὶ τρέχῃ ἀνθρω-

1) Κατσιβέλα.—2) Γνέση.

ποι τοῦ βασιλέα καὶ τὰ μαζεῦνε. Ἡ κόρη λέγει στ' ἄλογο νὰ μὴ κάνῃς βῆμα ἂν δὲν ἔλθει ὁ ἴδιος ὁ βασιλέας νὰ σὲ πάρῃ.

Ἔρχονται οἱ δοῖλοι νὰ τὸ πάρνε, αὐτὸ δὲ σαλεύει ἀπ' τὸν τόπο τ' πάγει ὁ βασιλέας, τί νὰ δητῇ, τὸ ἄλογο ἔγινε ἀγνώριστο καὶ μὲ χρυσὸ σύρμα κεντημένα τὰ καπίστρια. Τὸ πέρνει στὸ παλάτι φωνάζει καὶ τὴ γρηά, καὶ τὴ ρωτᾷ, ποῖος περῖτενε¹⁾ τὸ ἄλογο;

— Ἐγώ, βασιλέα μ', πολύχρονη.

— Νὰ μὲ πῆς ὅλη τὴν ἀλήθεια.

— Ἐχω μιὰ κόρη, αὐτὴ τὸ περῖτενε τ' ἄλογο κι' αὐτὴ κέντησε τὰ καπίστρια.

— Καλά, λέγ' ὁ βασιλέας, αὔριο θὰ ἔλθουνε ὅλα τὰ κορίτσια καὶ θὰ μὲ ποῦνε ἓνα παραμῦθι, νὰ φέρῃς καὶ σὺ τὸ δικό σ' τὸ κορίτσι.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ γρηά πῆγε τὴν κόρη της στὸ πάλαι, εἶπανε ὅλα τὰ κορίτσια ἓνα παραμῦθι, ἦλθε καὶ ἡ ἀράδα τῆς κόρης της. Ἡ βασίλισσα μόλις τὴν εἶδε τὴ γνώρισε κ' ἤθελε νὰ βγῇ ἔξω πὸ τὴν κάμαρα, μὰ ἡ πόρτα ἦτανε καλὰ μανταλωμένη.

Τὸ κορίτσι ἀρχήνεψε τὸ παραμῦθι. Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε μιὰ λεμονιά κ' ἔκαμνε κάθε χρόνο τρία λεμόνια, δὲ μπορούσε κανεὶς νὰ τὰ κόψῃ, τὸν ἔτρωγε. Τὸ ἔμαθε ὁ βασιλέας κ' εἶπε γὼ θὰ πάγω νὰ τὰ κόψω, στὸ δρόμο ὅπου πῆγαινε βλέπ' μιὰ γρηά πῶκλωθε χρυσὸ σύρμα κόφτ' τὸ σύρμα καὶ τὴ βάζει στὸ στόμα ἓνα σῦκο.

— Ἀχ, παιδάκι μ', ἔτο' πὺν μὲ γλύκανες, νὰ σὲ γλυκάν' ἡ κόρη τῆς λεμονιάς. Πάγει παρακάτω βλέπει ἄλλη γρηά πῶκλωθε χρυσὸ σύρμα. Κόφτ' τὸ σύρμα καὶ τὴ βάζ' στὸ στόμα ἓνα σῦκο.

— Ἀχ, παιδάκι μ', ὅπως μὲ γλύκανες ἔτο' νὰ σὲ γλυκάν' ἡ κόρη τῆς λεμονιάς. Πάγει πὺν πέρα βρίσκει κι' ἄλλη γρηά πῶκλωθε χρυσὸ σύρμα, κόφτει πάλε τὸ σύρμα καὶ τὴ βάζει στὸ στόμα ἓνα σῦκο.

— Ἀχ, παιδάκι μ', ὅπως μὲ γλύκανες ἔτο' νὰ σὲ γλυκάν' ἡ κόρη τῆς λεμονιάς, παρὰ κάτ' πὸ δῶ εἶναι μιὰ λεμονιά κ' ἔχει τρία λεμόνια καὶ τὰ φυλάγει ἓνας δράκος, νὰ παραμονέψῃς καὶ σὰ δητῇς πὺν ἔχ' τὰ μάτια τ' ἀνοιχτά θὰ πεῖ πὺς κοιμᾶται, νὰ πᾶς σιγὰ καὶ νὰ τὰ κόψῃς. Τὸ κάθε λεμόνι ἔχ' μέσα ἀπὸ μιὰ κοπέλλα, μόλις κόψῃς τὸ λεμόνι, ἡ κοπέλλα θὰ σὲ πεῖ διψῶ, νὰ μὴ πιῇ πολὺ νερὸ γιατί θὰ σκάσ'.

Εὐχαριστῶ εἶπ' ὁ βασιλέας κ' ἔφυγε: Πῆγε, πῆγε, πῆγε κεῖ πὺν ἦτανε ἡ λεμονιά, παραμόνεψε πὺν κοιμούντανε ὁ δράκος, κόφτει τὰ λεμόνια καὶ φεύγει.

1) Περιποιούντανε.

Κόφτ' κοντὰ σὲ μιὰ βρύση τὸ ἓνα λεμόνι, βγαίνει μιὰ κοπέλλα ὁμορφη, λέγ' διψῶ, πίν' πολὺ νερὸ καὶ σκάν'.

Ὁ βασιλέας στεναχωρέθηκε, πάγει πάγει ἔφθασε σ' ἄλλη βρύση κόφτει καὶ τ' ἄλλο τὸ λεμόνι, ξεβγαίν' μιὰ κοπέλλα πὺν ὁμορφη ἀπ' τὴν πρώτη, λέγ' διψῶ, τῆνε δίν', ἦπνε πολὺ ἀπ' τὴ λαχτάρα της κ' ἔσκασε.

Ὁ βασιλέας πικράθηκε, μ' ἔμεινε λέγ' ἀκόμα ἓνα, πάγει κοντὰ σ' ἄλλη βρύση καὶ κόφτ' τὸ λεμόνι, βγαίνει μιὰ κοπέλλα πὺν ἡ φύση δὲν ἔκαμε ἄλλη, ἔλαμψε ὁ κόσμος ὅλος, τὴν ἀφίν' νὰ πιῇ πολὺ λίγο νερὸ κ' ἔζησ' ἡ κοπέλλα.

Ὁ βασιλέας ὁλόχαρος, θάμαξε τὴν ὁμορφιά της καὶ τὴν λέγ' ἀνέβα πάνω στὸ δέντρο καὶ γὼ θὰ πάγω νὰ φέρω ἀμάξια καὶ μουσικὲς νὰ πᾶμε στὸ παλάτι.

Ἡ κοπέλλα κάθεται πάνω στὸ δέντρο, ἀπὸ κάτω περνάει μιὰ φαραγὼνα καὶ τὴ λέγει, κατέβα κόρη μ' νὰ σὲ πῶ τὸ τύχη σ'. Κατεβαίν' κ' ἡ φαραγὼνα περνάει στὸ κεφάλι τοῦ κοριτσιοῦ μιὰ μαγεμένη καρφίτσα καὶ γίνεται πουλί, κι' αὐτὴ ἀνεβαίνει πάνω στὸ δέντρο καὶ κάθεται.

Ἡ βασίλισσα τὴν ἀγριοκυττάζει καὶ θέλει νὰ βγῇ, κι' ὁ βασιλεὺς ἀκούει σηκωτὸς τὸ παραμῦθι, ἡ κόρη λέγ', ἔρχεται ὁ βασιλέας μὲ ἀμάξια, μουσικὲς καὶ τούμπανα μὲ μεγάλη συνοδία νὰ πάρῃ τὴν κοπέλλα καὶ τί νὰ δητῇ; ἀντὶ τὸ ὁμοῦρο κορίτσι, ἦτανε μιὰ μαγὴρ κατισβέλα. Τὴ ρωτᾷ ὁ βασιλεὺς, πὺς ἔγινες τέτοια χάγια; κ' ἡ φαραγὼνα πλογήθηκε, ἀπ' τὴν πίκρα μ' ἀργήσες. Τὴ βάζει στὸ ἀμάξι καὶ πηγαινέει στὸ παλάτι τὴ στεφανώνεται καὶ τὴν κάμνει βασίλισσα.

Τὸ πουλάκι ὅλο τριγυρνοῦσε στὸ παλάτι καὶ κάθε βράδυ πῆγαινε στὸ παράθυρο τοῦ βασιλεὺς καὶ κελαῖδοῦσε,

*Ὁ βασιλεὺς νὰ κοιμηθῇ γλυκά, γλυκά,

κ' ἡ στρίγκλα πὺν μὲ μάγεψε

ὑπνὸ νὰ μὴ χορτάσῃ.

Μιὰ γρηά εἶχε φουντωτὸ βασιλικὸ καὶ τὸ πουλάκι κατέβαινε, ἔπινε νερὸ καὶ καθόνταν πάνω, μιὰ μέρα κεῖ πὺν χαίδευε τὸ κεφαλάκι τ' ἡ γρηά βρίσκει τὴν καρφίτσα, τὴν τραβάει καὶ τὸ πουλί γίνεται πάλε κοπέλλα, ἡ γρηά ἦτανε καλὴ, τὴν ἀγάπησε σὰ κόρη της, αὐτὴ θέ νὰ σηκωθῇ πρωτὶ, νὰ σκουπίσ', νὰ μαγερέψ', καὶ νὰ κάνῃ τὸ μαλλί, νὰ κάνῃ ὅλες τίς δουλιές.

Ἡ βασίλισσα πρᾶσινοκυτρίνιζε κι' ὁ βασιλεὺς λέγ': ὕστερα, κόρη μ' ;

Ὁ βασιλεὺς ἔδωσε σ' ὅλο τὸ βασίλειο τ', νὰ ξεχειμωνιάσῃς πὺν ἓνα ἄλογο, στὴ γρηά ἔδωσαν τὸ πὺν ἀδύνατο, ἡ κοπέλλα κάθε μέρα τὸ ἔλουζε, τὸ χτένιζε καὶ τὸ ἔδινε νὰ φάγῃ, τὸ κέντησε μὲ σύρμα χρυσὸ τὰ καπίστρια καὶ σὰν

βγῆν· ὁ διαλαλητὴς νὰ γυρίσινε ὅλοι πίσ' τῆς βασιλείας τ' ἄλογα, τ' ἄλογο ἔγινε ἀγνώριστο.

Ὁ βασιλεὺς πιά δὲ βάσταξε, ἀγκαλιᾶζει τὴν κόρη τῆς λεμονιάς κ' ἔδοσε διαταγὴ κ' ἔφεραν δυὸ τρελλὰ ἄλογα κ' ἀνέβασαν ἀπὸ τὴν φαραγῶνα, ἔδεσαν ἀπὸνα πόδι στὸ κάθε ἄλογο καὶ τὴν ἔσερναν ἔξω στὰ χωράφια.

Ὁ γάμος ἔγινε σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες, ἦλθανε πολλοὶ καλεσμένοι ἀπὸ μακρινὰ μέρη, ἔφαγαν, ἤπιαν καὶ διασκέδασαν, τὴν γρηὰ κράτησαν στὸ παλάτι καὶ τὴν τιμούσανε σὰ μητέρα τῆς βασιλίσσας κ' ἔζησαν ὅλοι καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

2. Ὁ Μοσχοπλασμένος

Σηλυβρία

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦταν ἓνας βασιλεὺς κ' εἶχε μιὰ κόρη· σὰν μεγάλωσε τὴν εἶπε, κόρη μ', εἶναι πιά καιρὸς νὰ σὲ παντρεύω.

—Μένα δὲ μ' ἀρέσινε αὐτοὶ οἱ ἄντρες, θὰ κάμω ἓνα δικό μ' καὶ θὰ τὸν πάρω, μόνε μιὰ χάρη θέλω, νὰ μὲ φέρῃς ἀπ' ὅλα τὰ μυρωδικὰ ποῦναι στὴν Πόλη. Ὁ βασιλεὺς τᾶφερε. Ἡ βασιλοπούλα τὰ ψιλοκοπάνε, τὰ φιλοκοπάνε, τ' ἀνακάτωσε μὲ ζάχαρη, τὰ ζύμωσε μὲ ροδόστομο κ' ἀνθόνερο κ' ἔπλασε ἓνα ἔμορφο παλληκάρι τὸν Μοσχοπλασμένο καὶ φώναξε τὸν πατέρα της νὰ τὸν δῇ.

—Κόρη μ', αὐτὸ θὰ πάρεις ἄντρα, αὐτὸ το ἄντρο τὸ πρᾶμα.

—Θὰ τὸ ζωντανέψω, μόνε θέλω ἀκόμα μιὰ χάρη νὰ μὲ κάνης, σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες νὰ μὲ μιλῇ κανέννας.

Ἡ βασιλοπούλα κλείστηκε στὴ κάμαρά της καὶ γονατιστὴ μπρὸς στὸ Μοσχοπλασμένο ἔκαμνε προσευχές. Σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες δὲν ἔκλεισε μάτι, οὔτε ἔφαγε οὔτε ἤπιε καὶ τὰ γόνατά της ἔκαναν πληγὲς ἀπ' τὴς μετάνοιες. Στὶς τριάντα ἔννια ὁ Μοσχοπλασμένος σάλεψε καὶ ἄγγελος Κυρίου τὴν ἔδωσε τρία καρυδάκια καὶ τὴν εἶπε, σὰ χάσει τὸν Μοσχοπλασμένο νὰ τὰ σπᾶς καὶ θὰ τὸν βρεῖ.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Μοσχοπλασμένος περπάτησε κ' ἡ βασιλοπούλα ἀπ' τὴ χαρὰ της δὲν ἤξερε τί νὰ κάνη, ἔτρεξε στὸν πατέρα ἰὺς καὶ τὸν φώναξε νὰ τὸν δῇ. Ὁ βασιλεὺς χάρηκε, φίλησε τὴν κόρη τ' καὶ τὸν Μοσχοπλασμένο, τὸν ἔβαλαν βασιλικὰ ροῦχα, τοὺς στεφάνωσε καὶ ζοῦσαν καλὰ.

Ἀπ' τὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἔτρεχαν νὰ διοῦνε τὸ Μοσχοπλασμένο βασιλόπουλο καὶ νὰ φέρουνε δῶρα ἀπ' ὅ,τι καλλίτερο εἶχαν στὸν τόπο τους. Μιὰ βασιλοπούλα ἀπὸ μακρινὸ βασιλεῖο ἐτοίμασε σπάνια δῶρα, ναύλωσε ἓνα μεγάλο καράβι, σαράντα κορίτσια τὰ ἔντυσε ναύτες, αὐτὴ ντύθηκε καπετάνιος καὶ τράβηξε γιὰ τὴν χώρα τοῦ Μοσχοπλασμένου. Τὸ καράβι ἄραξε κάτ' ἀπ' τὰ παράθυρα τοῦ παλατιοῦ κ' ὁ καπετάνιος μὲ τὰ δῶρα

πῆγε στὸ παλάτι. Ἐκεῖ τὸν καλοδέχτηκαν, τὸν φίλεψαν καὶ κείνον καὶ τοὺς ναύτες του. Ὁ καπετάνιος πρὶν φύγει προσκάλεσε τὸν Μοσχοπλασμένο νὰ τὸν κάνη τραπέζι καὶ νὰ δῇ τὸ καράβι, ἡ βασιλοπούλα δὲν ἔστρεψε, ὁ καπετάνιος ἐπέμενε, ὁ Μοσχοπλασμένος ἤθελε, κ' ἔτσι τὸν πῆρε μέσα στὸ καράβι.

Μόλις μπήκανε, οἱ ναύτες τράβηξαν τὴν ἄγκυρα, ἔλυσαν τὰ πανιά καὶ τὸ καράβι ἀνοίχθηκε στὸ πέλαγο.

Ἐφθασαν στὸ βασίλειο, ἡ βασιλοπούλα τὸν πῆγε στὸ παλάτι της κ' ἦταν δλόχαρη, μὰ ὁ Μοσχοπλασμένος δὲν ἀνοίξε τὸ στόμα τ' νὰ πῇ λόγο, τ' ἀχεῖλ τ' δὲ γέλασε. Ἡ γυναῖκά τ' ἡ βασιλοπούλα ἦταν ἀπαρηγόρητη, ὅλο ἔκλαιγε κ' ἔλεγε:

Ἄχ, Μοσχόπλασμένε μου, Μοσχοζυμωμένε μου,
σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες
πιόσθηκαν τὰ πόδια μ', νὰ κάμνω
μετάνοιες καὶ προσευχές, ζωὴ νὰ σὲ δώσω
καὶ τώρα νὰ σὲ χάσω;

Παρακάλεσε τὸν πατέρα της νὰ τὴν φέρ' ἀπ' τὴν Πόλη τρία σιδερένια τσερβούλια¹⁾ καὶ τρία σιδερένια ραβδιά γιὰ νὰ πᾶγ' νὰ τὸν βρῇ, ντύθηκε σὰ γρηὰ καὶ ἔκλεισε τὰ πόρτα καὶ σαράντα νύχτες πορπατοῦσε κ' ἔφθασε στὸ παλάτι, ποὺ εἶχε κλείσει τὸ Μοσχοπλασμένο καὶ παρακάλεσε νὰ τὴν ἀφίση νὰ καθίς δυὸ τρεῖς μέρες ποὺ ἦταν ξένη κ' ἔρημη. Τὸ εἶπαν τῇ βασιλοπούλᾳ καὶ τὴν ἔδωσαν μιὰ κάμαρα στὸ περιβόλι. Ἡ γρηὰ τὸ πρῶτο βράδυ ἔσπασε ἓνα καρυδάκι καὶ βγῆκε μιὰ ὥραϊα φορεσιά ὁ οὐρανὸς μὲ τ' ἄστρα καὶ τὴν κρέμασε στὸ καρφί. Τὸ πρῶτ' ὅταν τὴν εἶδανε οἱ δοῦλες πῆγαν καὶ εἶπαν τῇ βασιλοπούλᾳ, νὰ δῇς μιὰ φορεσιά ποὺ ἔχ' ἡ γρηὰ, τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, ἔλαμψε ὁ κόσμος ὅλος, ἂν τὴ φορέσης θὰ σὲ ἀγαπήσ' ὁ Μοσχοπλασμένος.

Ἡ βασιλοπούλα εἶπε νὰ τὴ δώσινε ὅσα γρόσια καὶ φλουριὰ θέλει καὶ νὰ τὴν πάρνε. Ἡ γρηὰ εἶπε.

Μηδὲ γρόσια θέλω, μηδὲ φλουριὰ
μόν' θέλω τὸν ἀφέντη, νὰ πλαγιάσω μιὰ βραδυά.

Ἡ βασιλοπούλα σκέπτονταν, ἡ νιάντα της τὴ λέγει, δός' τον κοιμισμένο, τί θὰ τὸν κάμ' ἡ γρηὰ! Τὸν ἔδωσαν νὰ πῇ ὑπνωτικὸ καὶ ὅταν ἀποκοιμήθηκε τὸ βράδυ τὸν πῆγαν στὴ γρηὰ. Ἡ γρηὰ ἔβγαλε τὰ ροῦχα τῆς γρηᾶς, ἔβαλε τὰ βασιλικά καὶ κάθισε κοντά τ' κ' ἔκλαιγε κ' ἔλεγε:

1) Τσαρούχια.

*Ἄχ, Μοσχοπλασμένε μου, Μοσχοζυμωμένε μου,
σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες
πιάσθηκαν τὰ πόδια μ' νὰ κάμνω
μετάνοιες και προσευχές, ζωὴ νὰ σὲ δόσω
και τώρα νὰ σὲ χάσω;*

Ὁ Μοσχοπλασμένος ὅλο κοιμούντανε· ὅταν ξημέρωσε ἡ βασιλοπούλα ἔγινε πάλι γρη῏ κ' οἱ δοῦλες τὸν πήρανε και τὸν πήγανε στὸ παλάτι, κ' ἡ βασιλοπούλα ἔβαλε τὴ φορεσιὰ τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα.

Ἡ γρη῏ σπάνει τὸ δευτέρου καρυδάκι και βγαίνει μιὰ φορεσιὰ, ἡ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια και τὴν κρέμασε στὸ καρφί. Οἱ δοῦλες τὴν εἶδανε, πᾶνε και λένε τὴ βασιλοπούλα, νὰ δγῆς μιὰ φορεσιὰ πού ἔχ' ἡ γρη῏, τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, ἂν τὴ φορέσης θὰ σ' ἀγαπήσ' ὁ Μοσχοπλασμένος.

Ρωτᾷτε τὴν πόσα φλουριὰ και γρόσια θέλει και πάρτε τὴ φορεσιὰ. Ἡ γρη῏ εἶπε:

*Μηδὲ γρόσια θέλω, μηδὲ φλουριὰ,
μόν' θέλω τὸν ἀφέντη, νὰ πλαγιάσω μιὰ βραδυά,*

Ἡ βασιλοπούλα σάν τ' ἄκουσε δὲν ἤξερε τί νὰ κάνη, νὰ τὸν δόσ' νὰ μὴ τὸν δόσ', ἡ ντάντα της τὴν εἶπε, δὲν εἶδες πού τ' ἀχειλί τ' σὰ νὰ γέλασε ὅταν σ' εἶδε μὲ τὴ φορεσιὰ τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, ἡ ἀπλὴ εἶναι πιὸ καλὴ, δόσ' τὸν κοιμισμένο και τί ἔχς νὰ φοβηθῆς ἀπ' τὴ γρη῏.

Τὸν πότισαν ἅλε ὑπνωτικό, τὸν πήγανε οἱ δοῦλες και πήρανε τὴ φορεσιὰ, τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια.

Ἡ γυναῖκά τ' ἡ βασιλοπούλα ἔβαλε πάλι τὰ βασιλικά ρούχα, κάθε κοντὰ τ' κ' ἔκλαιγε κ' ἔλεγε:

*Ἄχ, Μοσχοπλασμένε μου, Μοσχοζυμωμένε μου,
σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες
πιάσθηκαν τὰ πόδια μ' νὰ κάμνω
μετάνοιες και προσευχές, ζωὴ νὰ σὲ δόσω
και τώρα νὰ σὲ χάσω;*

Ὁ Μοσχοπλασμένος κοιμούντανε, τὸ πρῶτ' ὅταν ξημέρωσε, ἡ βασιλοπούλα ἡ γυναῖκά τ' ἔβαλε πάλι τῆς γρη῏ς τὰ ρούχα κ' οἱ δοῦλες ἤλθανε και τὸν πήρανε.

Ἡ βασιλοπούλα ἔβαλε τὴ φορεσιὰ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια και ὁ Μοσχοπλασμένος ἦταν χαρούμενος, μέσα στὴ ζάλη τ' κατάλαβε πὼς ἡ γυναῖκά τ' ἦτανε κεῖ κοντὰ κ' ὅτι τὸν δίνε ὑπνωτικό, ἔβαλε ἓνα σφουγκάρι μέσα στὸ στῆθός του και τὸ κρασί πού τὸν ἔδινε τὸ ἔρριχνε μέσα στὸ σφουγκάρι.

Ἡ γρη῏ ἔσπασε τὸ τρίτου καρυδάκι και βγῆκε μιὰ χρυσῇ ἀνέμη πού γύριζε κ' ἔπεφτανε μαργαριτάρια και μιὰ χρυσῇ κλώσσα μὲ πουλιὰ πού ἔτρωγαν τὰ μαργαριτάρια.

Πῆγαν οἱ δοῦλες και τὸ εἶπαν τὴ βασιλοπούλα, ἡ ντάντα λέγ', ἄχ, βασιλοπούλα μ', ἂν κάνης δῶρο στὸ Μοσχοπλασμένο τὴ χρυσῇ ἀνέμη πού γυρίζει και πέφτουνε τὰ μαργαριτάρια και τὴ χρυσῇ τὴν κλώσσα μὲ τὰ πουλιὰ πού τρῶνε τὰ μαργαριτάρια, θὰ σ' ἀγαπήσ' ὁ Μοσχοπλασμένος.

Οἱ δοῦλες τὴ ρωτοῦνε πόσα φλουριὰ και γρόσια θέλει γιὰ νὰ δόσ' τὴν ἀνέμη και τὴν κλώσσα στὴ βασιλοπούλα, και κείνη λέγει.

*Μηδὲ γρόσια θέλω, μηδὲ φλουριὰ,
μόν' θέλω τὸν ἀφέντη νὰ πλαγιάσω μιὰ βραδυά.*

Ὁ Μοσχοπλασμένος ἔκαμνε πού πίνει τὸ κρασί και τῶριχνε μέσα στὸ σφουγκάρι και μετὰ τὸ φαγί ἔκαμνε τὸν κοιμισμένο, οἱ δοῦλες τὸν πήγανε στὴ γρη῏ και πήραν τὴ χρυσῇ ἀνέμη, πού γύριζε κ' ἔπεφτανε τὰ μαργαριτάρια και τὴ χρυσῇ τὴν κλώσσα μὲ τὰ πουλιὰ πού ἔτρωγαν τὰ μαργαριτάρια.

Ἡ γρη῏ ἔβγαλε τὰ γρη῏στικα ρούχα, ἔβαλε τὰ βασιλικά, ὁ Μοσχοπλασμένος γνώρισε τὴ γυναῖκά τ' τὴ βασιλοπούλα και ἀπὸ χαρὰ ἔκλαιγε κ' οἱ δοῦοι κ' ἡ καθεὶς ἔλεγε τὰ βάσανα πού τράβηξε ἀπ' τὸν καιρὸ πού χωροσθῆκανε και σκεφθῆκανε πὼς νὰ φύγει. Ὁ Μοσχοπλασμένος θὰ ἔκαμνε τὸν κοιμισμένο, οἱ δοῦλες θὰ τὸν ἔπερναν στὸ παλάτι, κ' ἡ γυναῖκά τ' θὰ ναύλωνε καράβι και ὅλα ὅταν ἦταν ἔτοιμα, θὰ πήγαινε στὸ καράβι ὁ Μοσχοπλασμένος και θὰ ἔφευγε γιὰ τὴν πατρίδα τους. Ξημέρωσ' ὁ Θεὸς τὴ μέρα, ὁ Μοσχοπλασμένος ἔκανε τὸν κοιμισμένο, ἡ βασιλοπούλα ἔγινε γρη῏ κ' οἱ δοῦλες τοῦ παλατιοῦ ἤρθανε και τὸν πήρανε.

Ἡ βασιλοπούλα ἔκαμε δῶρο στὸ Μοσχοπλασμένο τὴν ἀνέμη πού γύριζε και ἔπεφτνε τὰ μαργαριτάρια και τὴ χρυσῇ τὴν κλώσσα μὲ τὰ πουλιὰ πού ἔτρωγαν τὰ μαργαριτάρια, τὸ στόμα τ' ἄνοιξε και τ' ἀχειλί τ' γελοῦσε.

Μιὰ μέρα λέγει στὴ βασιλοπούλα πὼς θέλει νὰ τὴν κάμη γυναῖκά τ' και πρῖν νὰ γίν' ἡ χαρὰ νὰ μαζέψ' ὅλες τίς γυναῖκες τοῦ παλατιοῦ και νὰ πᾶνε στὸ λουτρό νὰ διασκεδάσνε. Ἡ βασιλοπούλα ἦτανε δλόχαρη, στὸ παλάτι γίνοντανε μεγάλες ἐτοιμασίες. Φαγιά, γλυκίσματα, λεμονάδες και σερεπέτια ἔστειλανε στὸ λουτρό, μ' δλόχρυσο ἄμαξι πῆγ' ἡ βασιλοπούλα και πῖσ' ὅλες οἱ γυναῖκες τοῦ παλατιοῦ και οἱ καλεσμένες.

Ἀφοῦ ἔφυγαν, ὁ Μοσχοπλασμένος βάζει μέσα στὰ καρυδοτσεφλα τίς φορεσιές, τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, και τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, και τὴ χρυσῇ ἀνέμη μὲ τὴ χρυσῇ τὴν κλώσσα και πάγει στὸ καράβι πού τὸν περι-

μενε ἡ γυναῖκά τ' ἡ βασιλοπούλα. Ἀνοίγει τὰ πανιά τὸ καράβι καὶ φεύγει.

Ἄφου λούσθηκανε, γύρισανε μπροστὰ οἱ δοῦλες γιὰ νὰ ἐτοιμάσανε πού εἰρχοντανε ἡ βασιλοπούλα μ' ὅλη τὴ συνοδία, βλέπνε πὼς λείπνε οἱ φορεσιῆς κ' ἡ ἀνέμη ἡ χρυσὴ μὲ τὴν κλωσσα, πᾶνε στὴν κάμαρα τοῦ Μοσχοπλασμένου κι' ὁ Μοσχοπλασμένος λείπει, τρέχνε σ' ὅλες τὶς κάμαρες, σκαλίζει δῶ, σκαλίζει κεῖ, πουθενὰ δὲν εἶναι, πᾶνε καὶ τὸ λένε τῇ βασιλοπούλᾳ. Ἡ βασιλοπούλα κλαίει καὶ χτυπιέται. Τότε κατάλαβε πὼς ἡ γρηὰ ἦταν ἡ βασιλοπούλα, ἡ γυναῖκα τοῦ Μοσχοπλασμένου κ' ἦλθε καὶ τὸν πῆρε.

Τὸ καράβι ὕστερα ἀπὸ μέρες ἔφθασε στὴν πατρίδα τους, ὁ βασιλέας κατέβηκε κάτω στ' ἀκρογιάλι μ' ὅλους τοὺς ὑπηκόους του νὰ τοὺς ὑποδεχτοῦνε, ἔγινανε χαρὲς μεγάλες καὶ παναγύρια σ' ὅλο τὸ βασίλειο.

Ἦμουν καὶ ἐγὼ ἐκεῖ καὶ μ' ἔδωσαν ἓνα τάσι φλουριά, στὸ δρόμο πορχόμουνα περνοῦσα ἀπ' τὸ ρέμα, οἱ βατρακοὶ φώναζαν βράκ, βράκ καὶ γὼ θάρρενα πὼς φώναζαν μπράκ, μπράκ καὶ τ' ἄψα κι' ἔφυγα.

3. Ὁ Ὑπνος.

Τζετὰ

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ~~ἦταν~~ ^{ἦταν} ἓνα ὁρμηνο κορίτσι, φτωχὸ μὰ πολὺ προκομμένο κ' ἔμορφο, κάθε βράδυ καθοῦνταν μὲ τὸ λυχνάρι καὶ νυχτάρευν. Ἄμα περνοῦς' ἡ ὥρα καὶ νύσταζε ἔλεγε :

Ἦλθες Ὑπνε μ', καλῶς ἦλθες,
νὰ σκαμνάκι κάθησε,
νὰ κουκκιά ξεμάτισε ¹⁾,
νὰ γνέσω, νὰ ξεγνέσω,
νὰ σὲ παρ' ἀγκαλιὰ νὰ πέσω.

Μιά γειτόνισσα πού τὴ ζούλευε, πάγει στὴ βασίλισσα καὶ τὴ λέγει, βασίλισσα μ' πολύχρονη, ἓνα παληοκόριτσο ἔχει τὸ γιό σ' τὸν Ὑπνο κάθε βράδυ καὶ τὸν λέγει.

Ἦλθες Ὑπνε μ', καλῶς ἦλθες,
νὰ σκαμνάκι κάθησε,
νὰ κουκκιά ξεμάτισε,
νὰ γνέσω, νὰ ξεγνέσω,
νὰ σὲ παρ' ἀγκαλιὰ νὰ πέσω.

—Σ' εὐχαριστῶ πού ἦλθες καὶ μὲ τόπες.

1) Βγάλε τὸ μάτι ἀπὸ τὰ κουκκιά, τὴν μαύρη γραμμὴ πού ἔχουν τὰ κουκκιά (οἱ κύριοι).

Τὴν ἄλλη μέρ' πάλε πάγει στὴ βασίλισσα καὶ λέγει, βασίλισσα μ' τὸν γιό σ' αὐτὴ τὸν δίν' ὅλο κουκκιά νὰ τρώγῃ καὶ θὰ πρηστεῖ ἡ καρδιά τ' 1).

—Καλὰ πού ἦλθες καὶ μὲ τόπες.

Πιάν' ἡ βασίλισσα καὶ γεμίζ' πανέρινα μὲ φαγιά, γλυκίσματα καὶ πορρικά καὶ τὰ δίν' στίς δοῦλοι νὰ τὰ πᾶνε στὸ κορίτσι πού πάγ' ὁ γιός της καὶ ξενηχταί.

Τὸ κορίτσι ξαφνίσθηκε σὰν εἶδε τὶς βασιλικοὶ δοῦλοι. Τὰ στέλνει εἰπαν ἡ βασίλισσα γιὰ νὰ δίνῃς τὸ βασιλόπουλο τὸν Ὑπνο νὰ μὴ τρώγ' κουκκιά καὶ νὰ τρῶς καὶ σύ.

Τὸ κορίτσι κατάλαβε πὼς ἡ γειτόνισσα πού τὸ ἐχθρεύονταν θὰ τὸ κατηγόρειε στὴ βασίλισσα, τὰ πῆρε καὶ δὲν εἶπε τίποτα. Ἡ γειτόνισσα χόλιασε σὰν εἶδε νὰ παγαῖνε τὰ δῶρα τῆς βασίλισσας.

Σὲ λίγες μέρες τὸ κορίτσι ἀρρώστησε, τὸ ἔπιασε δυνατὸς καρδιόπονος καὶ βογοῦσε ἀπ' τὸν πόνο, δὲν χάν' καιρὸ καὶ πάγ' ἴσια στὴ βασίλισσα καὶ τὴ λέγ', βασίλισσα μ', αὐτὴ ἡ προκομμέν' γέννησε χθὲς τὸ βράδυ κ' ἔκανε ἀγόρι.

—Καλὰ πού ἦλθες καὶ μὲ τόπες.

Ἡ βασίλισσα γεμίζ' ἓνα σεντούκι μωραδιακά χρυσοκέντητα καὶ ἄλλα ρουχικά γιὰ τὴ μητέρα τοῦ μικροῦ καὶ τὰ στέλνει.

Οἱ δοῦλοι ~~τὴν~~ ^{τὴν} πᾶνε καὶ λέγε, δὲ τὰ στέλνει ἡ βασίλισσα γιὰ νὰ ντύσῃς τὸ μωρὸ νὰ ντυθῇς καὶ σὺ.

Σὰν πέρασαν μέρες ἡ βασίλισσα μηνάει τὴν κοπέλλα, τὸ δίχως ἄλλο νὰ πάρῃ τὸ μωρὸ καὶ νὰ πάγῃ στὸ παλάτι.

Τὸ κορίτσι ἔμεινε συλλογισμένο, τί νὰ κάνῃ, μὲ τί πρόσωπο νὰ πάγῃ στὸ παλάτι, πὼς νὰ δῇ τὴ βασίλισσα καὶ τί μωρὸ νὰ πάρῃ;

Ντυλίζει τὸν κόπανο, τὸν βάζει τὰ χρυσοκεντημένα μωραδιακά, ἐκεῖν' ἀλλάζει καὶ στολίζεται καὶ πηγαίνει στὸ παλάτι. Στὸ δρόμο ὁποῦ πάγαινε βρίσκει τρεῖς γυναῖκες, ἦταν οἱ τρεῖς Μοῖρες, ἡ μιὰ δὲν εἶχε γελάσει στὴ ζωὴ της, οἱ ἀδελφές της τὸ εἶχανε καῦμό κ' εἶπανε, ὅποιος τὴν κάνει καὶ γελάσ' ὅ,τι κι' ἂν γυρέψ' θὰ τὸ δόσουνε.

Ἡ Μοῖρα πού δὲ γελοῦσε σὰν εἶδε τὸ κορίτσι νὰ βιαστῇ στὴν ἀγκαλιὰ τὸν κόπανο ντυμένο σὰ μωρὸ, βγάζει κάτι κάκανα ²⁾ πού οἱ ἀδελφές της ξαφνίσθηκαν. Ποιὸς νᾶναι πού τὴν ἔκαμε νὰ γελάσῃ. Πᾶνε κοντὰ καὶ βλέπνε τὸν κόπανο καὶ ξεκαρδίζονται κ' αὐτὲς στὰ γέλια. Τὴ ρωτοῦνε κ' ἡ κοπέλλα λέγ' ὅλη τὴν ἱστορίαν, μὲ γυρεύει ἡ βασίλισσα νὰ δῇ τὸ μωρὸ καὶ γὼ τί νὰ κάνω; φάσιωσα τὸν κόπανο καὶ τὸν πάγω.

Οἱ Μοῖρες τὴν εὐχέθηκαν, τὸν κόπανο πού βαστάς νὰ γίν' ἀγόρι καὶ νὰ μοιᾷξῃ ἴδιο τὸν Ὑπνο τὸ βασιλόπουλο, νὰ πάρῃς ἄντρα τὸ βασιλό-

1) Τὸ στομάχι.—2) Γέλια δυνατά.

πουλο τὸν Ὑπνο, καὶ νὰ γίνῃς βασίλισσα. Τὰ εἶπανε καὶ χάθηκαν.

Ὁ κόπανος ζωντάνεψε κ' ἔγινε μωρὸ κ' ἡ κοπέλλα χαρούμενη παίρνει τὸν δρόμο γιὰ τὸ παλάτι.

Ἡ βασίλισσα μόλις τὴν εἶδ' ἀπὸ μακρὸνὰ νὰ ἔρχεται λέγει στίς δοῦλες, ρίξτε χαλιὰ πού θὰ περάσ' ἡ νύφη μ', τὴν φίλσε, φίλσε τὸ μωρὸ καὶ τὸ πῆρε ἀγκαλιά, ἦταν ἴδιος ὁ Ὑπνος κ' ἀπόρρε με τὴν ἔμορφη καὶ τὸν τρόπο τῆς κοπέλλας καὶ στέλνει νὰ φωνάξουνε τὸ βασιλόπουλο.

— Σὲ θέλ' ἡ μητέρα σ' ἡ βασίλισσα, ἦλθε ἡ γυναῖκά σ' καὶ τὸ παιδί σ'. Τὸ βασιλόπουλο ξαφνίσθηκε, πῆτε πὼς δὲν ἔχω οὔτε γυναῖκα οὔτε παιδί.

Ἡ βασίλισσα ξαναμηνάει τὸν Ὑπνο νὰ πάγῃ γρήγορα, τὸ βασιλόπουλο τρώμαξε, μὴ τρελλάθηκε ἡ μητέρα τ' καὶ τρομαγμένο τρέχει νὰ δγῇ τὶ τρέχει.

— Ἐλα νὰ δγῇς τὴν γυναῖκά σ' καὶ τὸ παιδί σ', τί ἔμορφος πού εἶνε ὁ γιός σου, εἶναι ἴδιος μὲ σένα.

Τὸ βασιλόπουλο σάστισε, βλέπει τὸ μωρὸ ἴδιο σὰν ἑκείνον, ρωτᾷ τὴν κοπέλλα, ἐγὼ εἶμ' ὁ ἄνδρας σου;

— Ναί.

Τὸ βασιλόπουλο νόμισε πὺν ὄνειρεύοντανε, μπορεῖ νὰ εἶναι γυναῖκά μ' αὐτὴ καὶ παιδί μ' αὐτὸ τὸ μωρὸ καὶ γὰρ νὰ μὴ τὸ ἔχω;

Ἡ βασίλισσα ἔδωσε διαταγὴ νὰ εἰσέλθῃ ὅλα ἔτοιμα γιὰ νὰ γίν' ἡ μεσημέρια καὶ δόξα ἡ χαρὰ καὶ βάσταξαν οἱ γιορτὲς καὶ τὰ τραπέζια σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες.

Μιά μέρα ρωτᾷ τὸ βασιλόπουλο τὴν γυναῖκά τ' νὰ τὴν πῶς ἦλθε στὸ παλάτι καὶ γιατί εἶπε πὼς ἦτανε γυναῖκά τ' καὶ τὸ παιδί δικό τ' ἀφοῦ δὲν ἦτανε.

Ἡ γυναῖκά τ' λέγει ὅλη τὴν ἱστορίαν της ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος, τὸ βασιλόπουλο τὴν φιλεῖ καὶ στέλνει νὰ φωνάξουνε τὴν φθονερὴν γυναῖκα νὰ τὴν κρίν' 1).

Οἱ δοῦλοι δὲ τὴν ἤρσανε, τὸ σπίτι της ἦτανε ἔρημο, ἀπ' τὸ κακὸ της πέθανε ὅταν εἶδε πὼς τὸ κορίτσι πὺν φθονοῦσε καὶ κατηγοροῦσε ἀντὶ γιὰ κακὸ τὸ ἔκαμε καλὸ.

4 Ἡ τρισκαταραμμένη

Κενομειὸ

Μιά φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦταν ἓνας βασιλεὺς καὶ μιὰ βασίλισσα καὶ

1) Δικάσει.

γιὰ τὴν βασιλοπούλα εἶχανε δασκάλα νὰ μάθῃ γράμματα, ἡ δασκάλα ἦτανε κακιὰ καὶ διαστρεμμένη γυναῖκα κ' ἤθελε νὰ καταστρέψῃ τὴν βασίλισσα νὰ πάρῃ τὸν βασιλεῖα. Σκέφθηκε ν' ἀρχίσ' νὰ καλοπιάν' τὴν βασιλοπούλα καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ τὴν κάν', νὰ τὴν δίν' γλυκίσματα, τὰ καλλίτερα φαγιά, νὰ τὴν στρών' μὲ δώδεκα στρώματα πανωτὰ γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσ' καὶ σιγὰ σιγὰ ἡ βασιλοπούλα ἀγάπησε περισσότερο τὴν δασκάλα ἀπ' τὴν μητέρα της τὴν βασίλισσα κ' ἔκαμνε ὅτι τὴν ἔλεγε ἡ δασκάλα. Μιά μέρα τὴν ρώτησε ποῖα θέλεις, νὰ πεθάν', γὰρ γιὰ ἡ μητέρα σ';

— Καὶ τὴν μητέρα μ' ἀγαπῶ, μὰ προτιμῶ κεῖν' νὰ πεθάν' παρὰ σένα.

— Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, θὰ σὲ πῶ ἓνα τί, νὰ τὸ κάνεις νὰ σκοτωθῇ ἡ μητέρα σ' γιὰ νὰ πάρω γὼ τὸν βασιλεῖα, νὰ μὲ κάνεις μητέρα. Θὰ κλαῖς νὰ ζητᾷς καρῦδια, θὰ στέλνεις τίς ὑπηρέτριες νὰ σὲ δώσουνε καὶ σὺ νὰ λές, ὅχι, τὴν μάννα μ' θέλω νὰ μὲ δός', τὴν μάννα μ' θέλω νὰ μὲ δός' καὶ κεῖν ἔπειδὴ σ' ἀγαπᾷ θὰ σηκωθῇ νὰ σὲ δός', τὴν ὥρα πὺν θὰ σὲ δίν' νὰ ρίξεις τὸ καπάκι τοῦ σεντουκιοῦ καὶ θὰ τὴν σκοτώσῃς.

Ὅπως τὴν ὁρμήνεψε ἔτσι ἔκαμε ἡ βασιλοπούλα, ἔκλαιγε καὶ γύρνε καρῦδια, καρῦδια θέλω, καρῦδια.

Ἐστειλεν τίς ὑπηρέτριες, ἡ βασιλοπούλα, δὲν ἤθελε, ἔλεγε ὅχι, τὴν μάννα μ' θέλω νὰ μὲ δός', τὴν μάννα μ' θέλω νὰ μὲ δός'. Πῆγε ἡ βασίλισσα νὰ τὴν δός', ρίχνει τὸ καπάκι καὶ τὴν σκοτώνει.

Λυπήθηκεν στὸ παλάτι, τὸ μαυροφόρεσαν, μαυροφορέθηκε ὁ βασιλεὺς, μαυροφόρεσαν τὴν βασιλοπούλα. Ποῦ νὰ φαντασθοῦνε πὺν ἡ βασιλοκόρ' τὸ ἔκαμε ἐξεπίτηδες τὸ κακὸ.

Ἡ δασκάλα τώρα ἔκαμνε πὺν μεγάλες περιποιήσεις τὴν βασιλοπούλα τὰ δώδεκα στρώματα ἔγιναν δέκα τέσσερα, σὰ νόμισε πὼς ἦλθε ὁ καιρὸς, εἶπε τὴν βασιλοπούλα θέλεις νὰ γίνω μητέρα σ';

Ἡ βασιλοπούλα ὀλόχαρη καὶ ἡ δασκάλα τὴν ὁρμήνεψε νὰ πᾶς νὰ κλαῖς στὸν πατέρα σ' τὸν βασιλεῖα νὰ χτυπᾷς τὰ πόδια σ' καὶ νὰ λές, θέλω τὴν δασκάλα μ', νὰ τὴν κάνω μητέρα, θέλω τὴν δασκάλα μ', νὰ τὴν κάνω μητέρα.

Ἀρχισ' ἡ βασιλοπούλα νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέγῃ, θέλω τὴν δασκάλα μ' νὰ τὴν κάνω μητέρα, θέλω τὴν δασκάλα μ', νὰ τὴν κάνω μητέρα.

— Ἀφσε με παιδάκι μ', ἤσυχο.

Ὅχι ἔκεινο, τὴν δασκάλα μ'. τὴν δασκάλα μ', τὴν δασκάλα μ', θέλω μητέρα.

Γιὰ νὰ τὴν ξεφορτωθῇ, πῆρε ἓνα ζευγάρι σιδερένια παπούτσια κ' ἓνα σιδερένιο τσεγκέλι, τὸ κρέμασε στὸ ταβάνι καὶ τὴν λέγ', σὰ πέσουνε τὰ παπούτσια ἀπ' τὸ ταβάνι τότε θὰ πάρω τὴν δασκάλα σ'. Δὲ φαντάζονταν ποτὲς ὁ βασιλεὺς αὐτὸ τὸ πρᾶμα νὰ γίν'.

Ἡ βασιλοπούλα πάγει καὶ τὸ λέγ' στὴ δασκάλα, τὴ συμβούλευσε νὰ πᾶς νὰ ρίχνῃς κάθε μέρα πᾶν' ἀπ' τὸ ταβάνι βρωμόνερα καὶ σάπια λεμόνια.

Ἀρχίσ' ἡ βασιλοπούλα ὅπως τὴν εἶπ' ἡ δασκάλα νὰ ρίχνῃ βρωμόνερα καὶ λεμόνια σάπια κάθε μέρα, ἔτο' σιγά, σιγά, δὲν πέρασαν σαράντα μέρες καὶ μιὰ μέρα κεῖ ποὺ ἔμπαινε ὁ βασιλέας μέσα στὴν κάμαρα βλέπ' νὰ πέφτῃς τὰ παπούτσια. Δὲν φαντάζονταν ποτές τέτοιο πρᾶμα καὶ τᾶχασε, αὐτὸ λέγ' ἦτανε τῆς τύχης, καὶ τὴν πῆρε γυναῖκα τ'. Πρὶν τὴν πάρ', εἶπε στὴ βασιλοπούλα, θὰ τὴν πάρω γυναῖκα ἀφοῦ τόσο θέλς, δὲ θὰ μὲ παραπονεθεῖς πὼς δὲν εἶναι καλὴ ἡ μητρυιὰ σ'.

Καλὸ εἶπε ἡ βασιλοκόρη, ὅ,τι θέλει ἄς μὲ κάνει.

Ἐγιν' ἡ χαρὰ κι' ἄρχισε σὲ λίγες μέρες νὰ βασιλεύῃ τὴ βασιλοπούλα, νὰ τὴν πέρνῃ, ἕνα, ἕνα, τὰ στρώματα καὶ νὰ τὴ στερεῇ σιγὰ σιγὰ ἀπ' ὅλα.

Ἡ βασιλοπούλα κλείνονταν μονάχη στὴν κάμαρα κ' ἔκλαιε καὶ χτυπούντανε.

Ἀς ἀφίσμε τὴ μητρυιὰ κι' ἄς πᾶμε σὲ μιὰ ἄλλη βασίλισσα. Αὐτὴ ἡ βασίλισσα δὲν ἔκαμνε παιδιὰ καὶ μιὰ μέρα ποὺ γύριζε στὸ βουνὸ περίπατο μὲ τὸν βασιλέα εἶδε ἕνα φιδάκι νὰ γεννᾷ.

— Ἀχ, λέγ', δὲν εἶναι κοῖμα σὲ μένα ὅλα τῆς γῆς τὰ ζῶα νὰ γεννοῦν, κύνταξε κι' αὐτὸ τὸ φιδάκι ἀκούει, κι' αὐτὸ γεννᾷ, ἄχ, ὅσοι μὲ λέγ' ἀπ' τὸν καὺμὸ ποὺ εἶχες δόσε με ἕνα παιδάκι, ἄς εἶναι καὶ φιδάκι.

Ὁ Θεὸς τὴν ἀκουσε, ἔμεινε ἔγκυος, ἦρθ' ἡ ὥρα νὰ γεννήσ', τὴν πιάσανε οἱ πόνοι φώναξαν μαμμές, ὅποια μαμμὴ ἔβαζε τὸ χέρι νὰ πάρῃ τὸ παιδί, τὴ δάγκωνε τὸ φιδάκι καὶ πέθνησκε.

Ὁ βασιλέας ἔβγαλε διαλαλητή, ὅποια ξεγεννήσει τὴ βασίλισσα, ὁ βασιλέας δὲ θὰ ξέρει τί νὰ τὴν κάνῃ γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Τ' ἀκουσε ἡ μητρυιὰ κ' εἶπε ἄς στείλω τὴ βασιλοπούλα τὴν προγονίμ', μηνάει τὸν βασιλὲ πὼς ξέρει μιὰ ποὺ ξεγεννάει τὴ βασίλισσα. Μόλις τᾶκουσε ἡ βασιλοκόρη χτυπιέται, πὼς μαθὲ ἐγὼ θὰ ξεγεννήσω τὴ βασίλισσα.

Ὁ βασιλέας ἔστειλε νὰ τὴ πάρῃ, ἀπὸ βράδυ ποὺ θὲ νὰ φύγ' πῆγε στὸν παπὰ καὶ ξεμολογήθηκε πὼς σκότωσε τὴ μάννα τῆς τῆς βασίλισσας, ὅλα, ὅλα τὰ ξεμολογήθηκε.

— Ἀ, δυστυχισμένη, ἔκανες πολὺ μεγάλο ἁμάρτημα καὶ κανεῖς δὲν εἶναι ἄξιός νὰ σὲ συγχωρέσ', νὰ πᾶς στὸν τάφο τῆς μάννας σου νὰ κλάψῃς, νὰ δαρθῇς κ' ἴσως σὲ λυπηθεῖ καὶ σὲ δόσει καμιὰ ὁρμήνεια.

Ὅπως τὴν εἶπε ὁ παπᾶς, πάγει στὸν τάφο τῆς κι' ἄρχισε νὰ παρακαλᾷ, ἡμαρτον μάννα μου, σχώρα με, γὼ τὸ ἔκανα καὶ σὺ μὴ τὸ κάνεις, λυπήσου με κ' ἔκλαιε καὶ δέροντανε πᾶν' ἀπὸ τὸν τάφο.

Ἐξαφνα ἀκούγεται καὶ φωνάζ' φωνὴ μέσ' ἀπὸ τὸν τάφο, καταρα-

μένη καὶ τρισκαταραμένη, θὰ σὲ συμβουλέψω γιὰτὶ εἶσαι παιδί μ' καὶ σὲ λυποῦμαι, ἀλλὰ καταραμένη νᾶσαι. Θὰ κάνεις ἕνα ζευγάρι γάντια σιδερένια καὶ θὰ βάλεις ἕνα καζάνι γάλα, τὴν ὥρα ποὺ θὰ πιάσεν οἱ πολλοὶ πόνοι τὴ βασίλισσα, τὸ γάλα θὰ βράζει καὶ θὰ γυρίσεις τὴ βασίλισσα ν' ἀχνισθῇ, μόλις μυρισθεῖ τὸ φιδάκι τὸ γάλα¹⁾ θὰ πέσει. Τότε νὰ βάλῃς τὰ σιδερένια γάντια θὰ τὸ πάρεις μέσ' ἀπὸ τὸ γάλα καὶ θὰ τὸ βολέψεις σὰν παιδί.

Ὅπως τὴν εἶπε ἔκαμε. Πάγει πέρνει τὰ σιδερένια γάντια, βάζουνε καὶ βράζνε ἕνα καζάνι γάλα, ἔπιασ' ἕνας μεγάλος πόνος τὴ βασίλισσα, τὴ γυρίζ' κατὰ τὸ καζάνι καὶ πέφτει τὸ φιδάκι στὸ καζάνι μέσα, βάξ' ἡ βασιλοπούλα τὰ σιδερένια γάντια, τῷβγαλε, τὸ συγύρισε καὶ τὸ πῆγε στὴ βασίλισσα.

Ἡ βασιλοπούλα ἔφυγε καὶ πῆγε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα τῆς, μόλις τὴν εἶδ' ἡ μητρυιὰ λέγει, μπά, ἦλθε αὐτή; γὼ τὴ διορθῶνω.

Τὸ φιδάκι γεννήθηκε, τώρα τρέχνε γιὰ παραμάνες, ὅσες ἔφεραν τις δάγκωνε καὶ πέθνησαν. Τὸ μαθαίν' ἡ μητρυιὰ καὶ μηνάει στὸ βασιλέα πὼς αὐτὴ ποὺ ξεγέννησε τὴ βασίλισσα, αὐτὴ ξέρ' νὰ τὸ βυζάξῃ, θὰ σὲ τὴ στείλω.

Πάγει πάλε ἡ βασιλοπούλα στὸν τάφο τῆς μάννας τῆς κι' ἄρχισε νὰ κλαῖ καὶ νὰ δέροντε κι' ἀκούσθηκε πῖλε φωνὴ πὸ μέσα τὸν τάφο, καταραμένη καὶ τρισκαταραμένη, νὰ πᾶς καὶ νὰ κάνῃς στήθια σιδερένια καὶ σὲς ἄκουε, νὰ βάλῃς τρῶπες, νὰ βάλῃς καὶ τὰ σιδερένια χέρια κι' ἔτσι θὰ βυζάξῃς τὸ φιδάκι.

Πάει ἡ βασιλοπούλα νὰ τὸ βυζάξῃ, ἡ βασίλισσα τὴ συμπάθσε καὶ τὴ λυπήθηκε, πάλε λέγει τὴν κοπελλούδα φέρατε, πὼς θὰ βυζάξῃ τὸ φιδάκι;

Ἐβαλε ὅπως τὴν εἶπ' ἡ μητέρα τῆς τὰ σιδερένια στήθια, τὸ βύζαξε, τὸ μεγάλωσε, τῶκανε δυὸ χροινὼ τὴν εὐχαρίστησαν καὶ γυρίζ' καὶ φεύγει.

Τὴν εἶδ' ἡ μητρυιὰ, εἶπε, ἦλθ' αὐτὴ πάλε καὶ τρόπο γύρευε νὰ τὴν καταστρέψ'.

Ὁ βασιλέας ἤθελε νὰ μάθῃ γράμματα τὸ φιδάκι, ἄρχισαν νὰ σκαλίζνε γιὰ δασκάλους. Ὅσοι δάσκαλοι πῆγαιναν τοὺς δάγκωνε τὸ φιδάκι καὶ πέθαινανε.

Τὸ μαθαίν' ἡ μητρυιὰ καὶ μηνάει τὸ βασιλέα, ἐκείνη λέγει ποὺ τὸ

1) Τὸ φίδι ἀγαπᾷ πολὺ τὸ ζεστὸ γάλα, γι' αὐτὸ ὅταν κανεῖς κοιμούνται ἔξω στὸ ὑπαιθρο κι' εἶχε ἀνοικτὸ τὸ στόμα του, μερικὲς φορὲς τύχαινε νὰ μῇ στοματοῖ τοῦ φίδι. Γιὰ νὰ βγῇ τὸν κρεμοῦσαν ἀπὸ τὰ πόδια καὶ στὸ στόμα του κοντὰ ἔβαζαν ἕνα μπακίρι μὲ γάλα βραστὸ ποὺ ἄχνιζε, τὸ φίδι ἔπεφτε μέσα στὸ λάλα καὶ γλύτωνε ὁ ἄνθρωπος.

ξεγέννησε, ἐκείνη πού τὸ βύζαξε, ἐκεῖν' εἶναι ἄξια νὰ τὸ μάθῃ καὶ γράμματα.

Στέλνε πάλε τὸ κορίτσι. Πρὶν νὰ πάγ' ἡ βασιλοπούλα πῆγε στὸ τάφο τῆς μητέρας της νὰ κλαίγῃ καὶ νὰ δέρνεται. Ἀκούγετε πάλε ἡ φωνή· πὸ μέσα καὶ λέγει, καταραμένη καὶ τρισκαταραμένη, νὰ κάνῃς ἓνα φόρεμα σιδερένιο, θὰ τὸ βάλεις, θὰ πάρεις καὶ μιὰ βέργα σιδερένια θὰ τῷχεις τὸ φιδάκι νὰ κάθεται μακρὰ σ' μετὰ τὴ βέργα, ἔτσι θὰ τὸ μάθεις γράμματα.

Πῆγε, πῆρε τὴ βέργα τὴ σιδερένια, φόρεμα σιδερένιο κι' ἄρχισε καὶ τὸ μάθαινε γράμματα.

Σὰν ἔμαθε τὸ φιδάκι γράμματα ἡ βασιλοπούλα σκώθηκε καὶ πῆγε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα της. Ἡ μητρὶα στεναχωρήθηκε, κύτταξε λέγ', ἀλλὴ ἤλθε καὶ ζήτηγε εὐκαιρία νὰ τὸ χαλάσ' τὸ κορίτσι.

Πέρασε καιρὸς, τὸ φιδάκι μεγάλωσε, ἄρχισε νὰ σφυράθῃ μέσ' στὸ σπῖτι, νὰ μπαίνῃ, πὸ τὴ μιὰ πόρτα, νὰ βγαίνῃ πὸ τὴν ἄλλη, ἤθελε παντρεῖα, τὸ φέρνουνε τίς καλλίτερες βασιλοπούλες, μὲν ἔμνισκε μόνον μετὰ τὴ νύφ' τὴν ἄλλη μέρα εὕρισκαν τὰ κοκκαλάκια της καὶ τὸ φιδάκι περισσότερο ἄναβε καὶ σφύραγε καὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάνῃ. Ἐβγαλαν διαλαλητὴ, ποῖα κοπέλλα θὰ βρεθεῖ νὰ πάρῃ τὸ φιδάκι. Τ' ἀκούει ἡ μητρὶα καὶ μὴ νάει πάλε τὸν βασιλέα. Ἐκείνη πού τὸ ξεγέννησε, ἐκείνη πού τὸ βύζαξε, ἐκείνη πού τὸ γραμματίσει, ἐκεῖν' εἶναι ἄξια νὰ τὸ πάρῃ καὶ ἄντρα.

Τ' ἀκούει ἡ βασιλοπούλα τὴν ἐπίταξιν τοῦ πατέρα, καὶ νὰ πάρῃ τὸ φίδι ἄνδρα.

Πάγει πάλι στὴ μάννα της κι' ἄρχισε νὰ κλαίγῃ, νὰ δέρνεται. Ἀκούγει πάλε τὴ φωνή, καταραμένη καὶ τρεῖς καταραμένη, τὸ φίδι φοράει ἐπτά¹⁾ πουνκάμισα, ἐσὺ θὰ βάλεις ἐπτά καὶ θὰ πᾶς νὰ τὸ πάρῃς νὰ παντρευτῇς καὶ τὸ βράδυ πού θὰ μείνεις μαζὺ μετὰ τὸ φιδάκι, θὰ πεῖς νὰ σὲ βάλῃς φωτιά μεσ' στὴ μέσ' τὴν κάμαρα καὶ θὰ πᾶς νὰ καθήσῃς ἀντίκρυ τ' σὲ μιὰ καθέκλα. Θὰ σὲ λέγει τὸ φιδάκι γδύσου, θὰ τὸ λές, γδύσου σύ. Θὰ πέρνεις τὸ πουνκάμισο τ' καὶ θὰ τὸ καῖς μέσα στὴ φωτιά, θὰ βγάγῃς καὶ σὺ τὸ δικό σ' τὸ πουνκάμισο ὥς πού νὰ βγοῦν ὅλα τὰ πουνκάμισά τ'.

Πῆγε ἡ βασιλοπούλα κι' ἔκανε ὅπως τὴν εἶπ' ἡ μάννα της.

Ἀρχισε νὰ τὴ λέγει τὸ φίδι, γδύσου.

—Γδύσου σύ. Ἐπερνε τὸ πουνκάμισό τ', τὸ ἔκαιγε στὴ φωτιά, ἔβγαζε κι' ἓνα δικό της ὥς πού ἔμεινε μετὰ τὸ τελευταῖο τ' πουνκάμισο. Ὅταν τὸ φίδι ἔβγαλε καὶ τὸ τελευταῖο πουνκάμισο ἔγινε ἓνα παλληκάρι πού στὴν ἐμορφιά τ' σ' ὅλο τὸν κόσμον δὲν ὑπῆρχε ἄλλο. Φιλάει τὴ βασιλοπούλα καὶ τὴ λέγει μετὰ γλύτωσες ἀπ' αὐτὸ τὸ βάσανο καὶ κοιμήθηκαν ὥς τὸ πρωῒ.

1) Λένε πῶς τὸ φίδι εἶναι ἐπτάπετο, ὅτι ἔχει ἐπτά δέρματα ἐπανωτά.

Τὸ πρωῒ ἡ βασίλισσα περιμένε ν' ἀνοίξουνε τὴν πόρτα κι' ὅλο ἔκλαιγε, λυπούντανε τὸ κορίτσι. Πῶς ν' ἀνοίξουνε; πῶς ν' ἀνοίξουνε; κι' ἀπ' τὸν καὶμὸ πού εἶχε, ἀνοίξε νὰ πᾶ νὰ δγῇ. Ἀνοίγ' καὶ τί νὰ δγῇ, τὸ κρεββάτι ἔλαμπε ἀπ' τὴν ἐμορφίᾳ τοῦ παλληκαριοῦ, σκύβει καὶ βλέπει πού καὶ οἱ δυὸ κοιμούντανε.

Ἀρχισ' ἡ βασίλισσα νὰ τοὺς φιλήῃ πὸ δῶ, νὰ τοὺς φιλήῃ πὸ κεῖ κι' ἔκαινε σὰν τρελλὴ ἀπὸ τὴ χαρὰ της. Ἀχ, λέγ' κόρη μου, αὐτὲς τίς χάρες πῶς νὰ τίς ξεπληρώσω; ν' ἀξιωθῶ νὰ δγιῶ τὸ φιδάκι μου παλληκάρι. Πιάνε καὶ κίνε χαρὰ σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες, ποτὲς δὲν ἔγινε τέτοια χαρὰ.

Ἀς τοὺς ἀφίσουμε τώρα αὐτοὺς πού ζοῦνε εὐτυχισμένοι κι' ἄς πιᾶσμε τὴ μητρὶα πού κόντευε νὰ σκάσ' ἀπ' τὸν καὶμὸ της. Δὲν ἠσύχαζε, γὰρ λέγ' θὰ τὴ ξολοθρέψῃ, ντύθηκε καλογρηὰ καὶ γύριζε στὶς μάγοι νὰ βοῇ τὸν τρόπο νὰ τὴ ξεκάνῃ, ἔλα πού φοβούντανε τὸν βασιλέα καὶ δὲ τὴν ὀδηγοῦσαν.

Τὸ βασιλόπουλο κι' ἡ βασιλοπούλα ἔζησαν δυὸ χρόνια εὐτυχισμένα, ἔζησε πόλεμος καὶ τὸ βασιλόπουλο ἐτοιμάσθηκε νὰ πάγῃ κι' εἶπε στὴ βασίλισσα: μητέρα, φεύγω στὸν πόλεμο, τὴ γυναῖκα μου καὶ τὰ μάτια σας' ἂν πάθῃ τίποτε δὲ θὰ ξαναγυρίσω.

Τὸν λέγ' ἡ βασίλισσα, τί λές παιδάκι μ', ἀγαποῦμε καὶ σένα μὰ τὴν γυναῖκά σ' διπλά τὴν ἀγαποῦμε, γὰρ νὰ σὲ κἀνῃ ἄνθρωπο καὶ σὲ φέρει στὴ σημερινή σ' κατὰστασιν.

Ἐφυγε τὸ βασιλόπουλο καὶ μέχρι τὴν τελευταία ὥρα πού θ' ἀφευγε ἔλεγε, τὴν γυναῖκά μ' καὶ τὰ μάτια σας.

Ἡ μητρὶα ἔβαλε καλογερίστικο ράσο κι' εἶπε, τώρα γὼ θὰ τὴν καταστρέψω, πλήρωσε κι' ἔπερνε τὰ γράμματα πού ἔστελνε τὸ βασιλόπουλο γιὰ τὴν γυναῖκά τ' τὴ βασιλοπούλα, πού ἔγραφε ὅλο καλὰ κι' ἔβαζε δικὰ της στὴ βασίλισσα καὶ στὸ βασιλέα, ἔγραφε τὴν γυναῖκά μ', τὴν παληογυναῖκα νὰ τὴ διώξτε ἀπ' τὸ παλάτι, σὰν δὲ τὴ ξεκάμτε θὰ χάστε καὶ μένα. Ὁ βασιλεὺς κι' ἡ βασίλισσα σὰν πῆραν τὸ πρῶτο γράμμα ἀπόρσαν τὸ βασιλόπουλο πού ἀγαποῦσε τόσο τὴν γυναῖκα τ', δὲν ἤξεραν τί νὰ ποῦνε καὶ δὲν ἔδειχναν τὰ γράμματα στὴ νύφη τους. Ἐτσι μαζεύτηκαν ἓνα σωρὸ γράμματα κι' ἔγιναν στίβες.

Ἡ βασιλοπούλα ἔβλεπε τὸν βασιλέα καὶ τὴ βασίλισσα στεναχωρημένους καὶ δὲν ἤξερε γιατί, μιὰ μέρα τοὺς ρώτησε, καί ἔχτε καὶ μετὰ τὸ κοῦβτε μήπως τὸ βασιλόπουλο σᾶς ἔγραψε τίποτε κακὸ γιὰ μένα; δὲν εἴστε ὅπως εἴσαταν πρὶν πού λείπει τὸ βασιλόπουλο.

Ἡ βασιλοπούλα μιὰ μέρα κεῖ πού γύριζε μέσα στὸ παλάτι βλέπ' μιὰ στίβα γράμματα, ἀπ' αὐτὰ τὰ γράμματα θὰ καταλάβω τί τρέχει. Διαβάξει, αὐτὴ τὴν γυναῖκά μ' τὴν παληογυναῖκα νὰ λθῶ νὰ μὴ τὴ βρῶ κι' ἄλλα πολ-

λά ἔγραφε. Σὰν τὰ διάβασε πάγει στὸ βασιλέα καὶ στὴ βασίλισσα καὶ τοὺς λέγει, γιατί νὰ μὴ μὲ τὸ πῆτε, ἀφοῦ ὁ γιός σας δὲ μὲ θέλει νὰ πάγω νὰ χαθῶ, κεῖ πού θὰ χαθεῖ κείνος;

—Μεῖς σὲ θέλουμε καὶ κείνος νὰ μὴ σὲ θέλει, θὰ σὲ κρατήσουμε.

Ἡ βασιλοπούλα νύχτα σκώνεται καὶ φεύγει, δρόμο ἔπερνε, δρόμο ἄφινε καὶ φθάν' σ' ἓνα μέρος που ἦτανε τσομπαναριὰ καὶ τοὺς λέγει τοὺς τσομπάνηδες, νὰ σᾶς κάμνω δουλειὲς καὶ νὰ μὲ δίντε ψωμί νὰ τρώγω καὶ γάλα νὰ πίνω. Τὴ δέχτηκαν. Ἐκεῖ ἦτανε καὶ δυὸ τούμπες πολὺ μεγάλες ἀπὸ κουπιές, βραδυάστηκε, ἔγειρε στὴ μιὰ τούμπα τὴ νύχτα νὰ κοιμηθῇ, βλέπ' κ' ἔρχονται τέσσερες νεραῖδες καὶ ξέθαψανε ἀπὸ κεῖ μέσα ἓνα βασιλόπουλο πεθαμμένο, μόλις τῷ βγάλανε ζωντάνεψε, τὸ ἄφισαν καὶ γύριζε ἐλεύθερο, ὅταν λάλησε τρεῖς φορὲς ὁ πετεινός, γύρσε τὸ βασιλόπουλο καὶ τῷ θάψαν πάλε.

Ἡ βασιλοπούλα σὰν τὰ εἶδε τρόμαξε καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάν', σιγὰ σιγὰ συνήθσε καὶ κάθε βράδυ πήγαινε καὶ κοιμούντανε στὴ τούμπα, ὥστερα φιλιώθηκε μὲ τὸ βασιλόπουλο κ' ἔμεινε βαρούμενη. Ὅταν ἔφθασαν οἱ ἐννιά μῆνες λέγ' στὸν ἄντρα της, τί νὰ κάνω; πού νὰ γεννήσω δῶ στὴν ἐρημιά;

—Νὰ πᾶς στὴν τάδε πολιτεία καὶ νὰ ρωτήσης πὺδ εἶναι τοῦ Ρήγα τὸ παλάτι κ' ὅταν σὲ πᾶνε κεῖ, θὰ τοὺς πεῖς, γιὰ τὸ ὄχομα τοῦ Ρήγα καὶ μὲ τὸ καλὸ νὰ τὸν δῆτε, ἀφίστε με σὲ μιὰ γωνιά νὰ γεννήσω. Ὑστερα νὰ τοὺς πῆς, ἂν θέλετε νὰ δῆτε τὸ γιό σας τὸν Ρήγα, ὅπου ὑπάρχει μαῦρος πετεινός νὰ μὴ μείν' οὔτε ἓνας κ' ἔξω πὸ τὸ βασίλειο ἀκόμα.

Ἐφυγ' ἡ βασιλοπούλα, δρόμο ἔπερνε, δρόμο ἄφινε, πέρασε χωριὰ καὶ πολιτεῖες καὶ τέλος πῆγε στὴ πολιτεία τοῦ Ρήγα. Ἡῦρε τὸ παλάτι χτύπησε τὴν πόρτα, τὴν ἀνοῖξαν κ' εἶπε τὸν καὺμό της. Ἀχ, βασίλισσά μ', ἔτσι νὰ χαρῆς καὶ μὲ καλὸ νὰ δῆς τὸν γιό σ' τὸ Ρήγα, ἄψε με σὲ μιὰ γωνιά νὰ ξεγεννήσω. Μόλις ἄκσε ἡ βασίλισσα τ' ὄνομα τοῦ Ρήγα, εἶπε, τὸ Ρήγα τὸ παιδί μ', πού ἔχω δώδεκα χρόνια νὰ τὸ δῶ, πού τ' ἄρπαξαν οἱ νεραῖδες καὶ τῷ χασα; πές με ξέρεις πού εἶναι; ὅτι ξέρεις πές με το.

—Ὅχι, λέγει, βασίλισσά μου, δὲν τὸ ξέρω, μὰ ἀκουστὰ τὸ ἔχω.

—Ἀφοῦ μὲ εἶπες γιὰ τ' ὄνομά τ' ἔλα μέσα. Διέταξε τίς δοῦλες καὶ τὴν ἔλousαν, τὴν ἄλλαξαν, τὴν ἔδωσαν καλὰ ρούχα καὶ τὴν περιποιήθηκαν.

Τὴν ἔπιασαν οἱ πόνοι, γέννησε τὸ σαλὸ ¹⁾ καὶ καθοῦντανε καὶ τὸ νανάριζε:

1) Μωρό.

*Νάνι, τοῦ Ρήγα τὸ παιδί, τοῦ βασιλὲ τ' ἀγγόνι
νὰ ἤξερ' ἡ βασίλισσα πὼς ἔχει τέτοι' ἀγόρι,
νὰ κάνει μαλαματένιες τίς φασκιῆς
καὶ ἀσημένιες κούνιες.*

Τὼλεγε, τὸ ξανάλεγε, ἡ βασίλισσα μιὰ μέρα πού περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ἀκούει τὸ νανάρισμα πού νανάριζε τὸ μωρό,

*Νάνι, τοῦ Ρήγα τὸ παιδί, τοῦ βασιλὲ τ' ἀγγόνι,
νὰ ἤξερ' ἡ βασίλισσα πὼς ἔχει τέτοι' ἀγόρι.
νὰ κάνει μαλαματένιες τίς φασκιῆς
καὶ ἀσημένιες κούνιες.*

χτυπάει τὴν πόρτα καὶ τὴ λέγ, μήπως εἶναι τὸ μωρὸ τοῦ παιδιοῦ μ' τοῦ Ρήγα;

—Ναί βασίλισσα μ', στὸ τάδε μέρος, ἦτανε τσομπαναρέοι καὶ κάτι κουπιές, κεῖ μέσα ἔχνε κρυμμένο τέσσερες νεραῖδες τὸ γιό σ', κεῖ τὸν οὐκάντησα καὶ μ' εἶπε ἂν θέλτε νὰ ἔλθ', μαῖρος πετεινός νὰ μὴ μείνη σ' ὄλο τὸ βασίλειο καὶ κόμα παρὰ κεῖθε, ὅλους νὰ τοὺς σφάζετε, νὰ μὴ ἀκούγετε μαῖρος πετεινοῦ λαλιά.

Σὰν τ' ἀκούσε ἡ βασίλισσα ἔδωσε διαταγὴ κ' ἔσφαξαν ὅλοι τίς μαῦροι πετεινοὶ, τὴν κοπέλλα τὴν ἐντύσανε μέσα στὰ χρυσὰ καὶ στὰ μαλάματα καὶ τὸ μωρὸ καὶ περίμεναν νά ληθῇ τὸ βασιλόπουλο ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ. Οἱ νεραῖδες πῆγανε τὸ βράδυ, βγάλανε τὸ βασιλόπουλο ἀπ' τὴν κουπιὰ, περίμεναν νὰ λαλήσ' ὁ πετεινός, περίμεναν, περίμεναν, κανέναν δὲ λαλοῦσε, τότε ἔσκασαν ἀπ' τὸ κακό τους, ἔμεινε ἐλεύθερο τὸ βασιλόπουλο καὶ τρέχει στὸ παλάτι τοῦ πατέρα τ'.

Μόλις εἶδανε τὸ Ρήγα δὲ ξέρανε τί νὰ κάνε ἀπ' τὴ χαρὰ καὶ τὸ βασιλόπουλο τοὺς ἔλεγε ἡ γυναῖκά μ' μ' ἔσωσε, ἡ γυναῖκά μ' μ' ἔσωσε.

Κάνανε γάμο μεγάλο, σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες, κ' ἔφαγαν καὶ διασκέδασαν πλούσιοι καὶ φτωχοί.

Ἀς ἀφίσουμε αὐτοὺς πού ζοῦνε καλὰ κ' ἄς πᾶμε στὸ ἄλλο βασιλόπουλο πού γύρσε ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ γυρεύει τὴ γυναῖκά τ'.

—Νά, λέγει ὁ βασιλὲς κ' ἡ βασίλισσα, νά, τὰ γράμματα πού μᾶς ἔστειλνες.

—Γράμματα ἐγώ; αὐτὰ τὰ ἔχ' γραμμένα κάποιος ἐχθρός, πέρνει ἓνα δεσάκι φλουριὰ καὶ φεύγει καὶ πάγει νὰ τὴ βοῇ. Βάζει λογιῶ λογιῶ πράματα σ' ἓνα καροτσάκι καὶ γύριζε στίς πολιτεῖες ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα πού νὰ βγοῦνε οἱ γυναῖκες νὰ ψουνίζνε κ' ἴσως τὴ βρεῖ τὴ βασιλοπούλα.

Ἀφοῦ γύριζε χρόνια καὶ χρόνια, τέλος ἔφθασε στὴν πολιτεία πού

ἦτανε ἡ γυναῖκά τ' καὶ πῆγε μπρὸς στὸ παλάτι καὶ κύτταξε. Βλέπει μιὰ γυναῖκα ντυμένη σὰ βασίλισσα καὶ κράταγε ἓνα παιδί στὰ χέρια, τὴν γνώρισε καὶ ἡ γυναῖκά τ' τὸν γνώρισε μὰ δὲν κατέβκε· τώρα λέγ' ἔχω παιδί καὶ στέλνει τὴν παραμάννα νὰ πάρῃ μιὰ κουδουνίστρα.

“Ὁχι, λέγ' ὁ πούλητής, μείς αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ πουλάμε μόνε στὶς κυράδες.

Κατάλαβε ἡ βασιλοπούλα πὼς ἤθελε νὰ τὴν δγῇ καὶ κατέβκε καὶ τὸν λέγει, τώρα πὰ τελείωσε ἔχω καὶ παιδί.

—Τί λές; θάλθεις. Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἦλθε κι' ὁ ἄντρας της τὸ ἄλλο βασιλόπουλο, πιάσθησαν, ὅχι γὼ θὰ τὴν πάρω, τὸ ἄλλο ὅχι γὼ θὰ τὴν πάρω, τέλος εἶπαν νὰ πάμε στὸν κριτῆ.

“Ὅπως καὶ νὰ τὸ ἔκαμνε ὁ κριτής, δὲ συμφωνοῦσαν, τότε ἀποφάσισε νὰ τὴ δόσνε ἓνα φάρμακο γιὰ νὰ κοιμηθῇ καιρὸ κι' ὅποιος ἀπὸ τοὺς δύο τὴν ἔδινε νερὸ σὰ ξυπνοῦσε, ἐκεῖνος θὰ τὴν ἔπερνε.

“Υστερα ἀπὸ μέρες ξύπνησ' ἡ βασιλοπούλα, σηκώθηκε τὴ νύχτα καὶ γύρευε νερὸ κ' ἔλεγε.

*Τὸ Ζερντελί μου ἀγαπῶ, τὸ Ζερντελί μου θέλω
καὶ σὺ καλέ μου γιὰ νερὸ καὶ πέφτω καὶ πεθαίνω.*

Τὰ βασιλόπουλα μερόνυχτα ἀγρυπνοῦσαν καὶ τὴν φύλαγαν, ἀπ' τὴν πολλὴ ἀγρύπνια ἀπόκαμαν καὶ κοιμήθηκαν βαθεῖα, σὰ ξύπνησαν καὶ εἶδαν πεθαμμένη τὴ βασιλοπούλα δὲν τὸ βάσταξαν καὶ πεθάνανε τὰ δύο.

Μηδὲ γὼ ἤμνα ἐκεῖ, μηδὲ σὺ νὰ τὸ πιστέψης.

5. Ὁ γέρος, ἡ γρηὰ καὶ τὸ γαῖδούρι.

Καστανιάς

*Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμη ντυλιγμένη
δῶσ' της κλωτσο νὰ γυρίσῃ
παραμύθι ν' ἀρχηρίσῃ καὶ τὴν καλή μας συντροφιὰ
νὰ τὴν καλησπερίσῃ.*

Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦταν ἓνας γέρος καὶ μιὰ γρηὰ κ' εἶχανε ἓνα κορίτσι ἕμορφο, μιὰ μέρα πέρασε ἓνας ἀψηλὸς ἄνθρωπος τὸ εἶδε πὸ τὸ παραθύρι καὶ τὸ γύρεψε νὰ τὸ πάρῃ γυναῖκά τ', ἡ γρηὰ δὲν ἔστεργε. Σὰ δὲ μὲ τὸ δόστε, εἶπ' ὁ ἄνθρωπος, γὼ θὰ τὸ κλέψω. Ἡ γρηὰ δὲν ἔστεργε, ὁ γέρος εἶπε, ἄς τὸ δόσμε γρηὰ, τύχη τοῦ κοριτσιοῦ μας ἦτανε.

Ἦλθ' ὁ χεμῶνας, ὁ γέρος κ' ἡ γρηὰ δυστυχοῦσαν, σκέφθηκ' ὁ γέρος, ἄς πάγω νὰ δῶ τὴ θυγατέρα μας κι' ὅλο πού θὰ μᾶς βοηθήσει. Πάγ' ὁ γέρος καὶ χτυπάει τὴν πόρτα, ἡ κόρη τ' ὀλόχαρη πού τὸν εἶδε, ἦτανε κ'

ἡ ὥρα πού θὰ εἴρχονταν ὁ ἄντρας της πού ἦτανε δράκος κ' ἔτρωγε ἄνθρωποι, τώρα πατέρα, τί νὰ σὲ κάνω, πού σὰν ἔλθει θὰ σὲ φάγῃ; ὥς πού νὰ πῇ αὐτὰ τὸν ἀκούει νᾶρχεται καὶ βάζει τὸν πατέρα της μέσα σ' ἓνα σεντούκι ἄδειο καὶ τότε κλείν'.

Ἔρχεται ὁ δράκος, λέγ', γυναῖκα, ἀνθρωπίλας μὲ μυρίζ', σὰν εἶναι ἡ μητέρα σ' θὰ τὴν φάγω, σὰν εἶν' ὁ πατέρας σου θὰ τὸν ἀφίσω.

—Ὁ πατέρας μου εἶναι καὶ τὸν ἔβγαλε.

Κάθσανε νὰ φᾶνε καὶ τὸν ρωτᾷ ὁ δράκος, πὼς τὰ περνᾷτε;

—Φτώχεια μεγάλη, ἀκόμα καὶ τὸ ψωμάκι στεροῦμαισθε.

Ὅταν θὲ νὰ φύγ' ὁ γέρος, τὸν λέγ' ὁ δράκος, πάρε αὐτὸ τὸ γαῖδούρι, κύτταξε, στὸ δρόμο νὰ μὴ τὸ τσιμπήσῃς πὸ πίσω. Εὐχαιριστῶ, εἶπ' ὁ γέρος ἀνέβκε πάνω κ' ἔφυγε. Ὁ γέρος ἤθελε νὰ πηγαῖν' πὸ γλήγορα τὸ γαῖδούρι καὶ τὸ τσίμπησε πὸ πίσω μὲ τὴ βέργα, αὐτὸ ἔρριξε πὸ πίσω-τ' φλουριά. Κατεβαίν' ὁ γέρος τὰ μαζεῦει καὶ τὰ βάζ' στὴ σακκούλα τ'. Γι' αὐτὸ μ' εἶπε ὁ γαμπρός μου νὰ μὴ τὸ τσιμπήσω πὸ πίσω στὸ δρόμο.

Πῆγε στὸ σπίτι, ἡ γρηὰ τὸν περίμενε στὴν πόρτα, χάρηκε πού τὸν εἶδε ἀνεβασμένο στὸ γαῖδούρι, τὸν βοήθησε νὰ κατέβ', τὸν ρώτησε γιὰ τὴν κόρη τους τὸν γαμπρό τους, ὁ γέρος ἔδειξε καὶ τὰ φλουριά, ἡ γρηὰ ἀπ' τὴν χαρὰ δὲ συμμάζευε τὰ χεῖλιά της.

Ἔτσι καλοπερνοῦσαν. Ἡ γρηὰ ἔβλεπε πού ὅλο ὁ γέρος ἔβγαζε πὸ καγένα φλουρί, τότε ρωτοῦσε πὼς τὰ φλουριά δὲ τελειῶνε; ὁ γέρος δὲν τὸλεγε. Μιὰ μέρα παραμόνεψε κ' εἶδε πὼς σὰν τσίμπησε πὸ πίσω τὸ γαῖδούρι, ἀπ' τὸ γαῖδούρι ἔπεφταν φλουριά. Ἀπὸ τότε ἡ γρηὰ ἔμαθε τὸ μυστικὸ καὶ σὰν ἤθελε φλουριά τὸ τσιμποῦσε πὸ πίσω κ' ἔπερνε.

Μιὰ μέρα ἡ γρηὰ φόρτωσε στὸ γαῖδούρι ἓνα σακκὶ στάρι καὶ τὸ πῆγε στὸ μύλο νὰ τ' ἄλῃ, εἶχε κι' ἄλλοι πού πήγανε ν' ἄλῃσνε κ' εἶπε στὸ μυλωνά, ὡς πού νᾶρθ' ἡ ἀράδα μ' γὼ θὰ πᾶ νὰ μαζέψω λάχανα, μόνε τὸ γαῖδούρι νὰ μὴ τὸ τσιμπήσῃς πὸ πίσω.

Λέγ' ὁ μυλωνάς, γιὰ νὰ μὲ πῇ ἡ γρηὰ νὰ μὴ τὸ τσιμπήσω πὸ πίσ' ἔχ' τὸ λόγο τ', πάγῃ τὸ τσιμπάει καὶ τὸ γαῖδούρι πὸ κεῖ πού ἔκαμνε τὴ δουλειὰ τ' ἔβγαζε φλουριά. Τὰ μαζεῦει γλήγορα, τὸ πέρνει καὶ κεῖ στὸ παχνὶ πού ἦτανε δεμένο τὸ γαῖδούρι τῆς γρηᾶς βάζει τὸ δικό τ' πού τὸ ἔμοιαζε.

Ἀλῃσ' ὁ μυλωνάς τὸ στάρι τῆς γρηᾶς, τὸ φόρτωσε στὸ γαῖδούρι, μπρὸς τὸ γαῖδούρι μὲ τὸ σακκὶ καὶ πίσ' ἀγ' ἡ γρηὰ, στὸ σπίτι βοήθησ' ὁ γέρος κατέβασαν τὸ σακκὶ τὸ ἄλεῦρι, τσιμπάει ὁ γέρος τὸ γαῖδούρι, τὸ ξανατσιμπάει ἰλίπε, φλουριά δὲν ἔπεφταν, πάγ' ἡ γρηὰ καὶ κείνη τσιμπάει, ξανατσιμπάει τὸ γαῖδούρι, αὐτὸ κλωτσαίει, σκῶν' τὰ πόδια τ' καὶ φλουρί δὲν πέφτει. Πιάσθηκ' ὁ γέρος τὴ γρηὰ πού πῆρε ἄλλο γαῖδούρι, ἡ γρηὰ ἔκλαιγε. Ἀνεβαίν' ὁ γέρος στὸ γαῖδούρι καὶ πάγ' ἴσια στὸ μυλωνά, γυρεύει τὸ γαῖδούρι τ', αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ δικό μ', ὅχι τὸ δικό σ' εἶναι, μὰ-

λῶσαν, ὁ μυλωνὰς τὸν ἔδιωξε μὲ τὶς σπρωξιὲς κι' γέρος μὲ τὸ κεφάλι κάτ' γύρσε σπίτι τ'.

"Υστερα πὸ λίγες μέρες ξαναπῆρε τὸ δρόμο καὶ πάγει στὴν κόρη τ' ἢ κόρη τ' τὸν ἀνοίξε, τὸν βλέπ' στεναχωρημένο, τί ἔχς πατέρα; "Ο γέρος εἶπε ὅλ' τὴν ἱστορία τ'. "Ο ἀντρας τῆς ὁ δράκος ἦτανε ἐκεῖ καὶ τὸν εἶπε, μὴ στεναχωριέσαι πατέρα, τὸν ἔδωσε ἓνα μύλο πού ἀλέθνε τὸν καφέ, ὅταν πεινᾷς θὰ τὸν γυρνᾷς ἀπὸ τὰ δεξιὰ στ' ἀριστερὰ κι' ὅταν θέλεις νὰ σηκωθοῦν τὰ πιᾶτα καὶ τὰ φαγιὰ θὰ τὸν γυρνᾷς ἀπ' τὰ ἀριστερὰ στὰ δεξιὰ. "Ο γέρος χάρκε, τὸν εὐχαρίστησε κ' ἔβαλε τὸν μύλο μέσα στὸν τρουβὰ κ' ἔφυγε, ἡ γρηὰ σὰν τὸν εἶδε πού εἰρχονταν χωρὶς γαϊδούρι δὲν εἶχε ἥπατα¹⁾ νὰ σκωθῇ.

Ἀφοῦ ξεκουράσθηκε ὁ γέρος, λέγ' τὴ γρηὰ ἔλα νὰ φᾶμε.

—Τί νὰ φᾶμε γέρο, πού δὲν ἔχμε τίποτε.

"Ελα σὲ λέγω νὰ φᾶμε.

Κάθσανε, ρωτάει τὴ γρηὰ, τί θέλς γρηὰ νὰ φᾶμε; ἡ γρηὰ λέγ', νὰ εἴχαμε πιλάφι καὶ μπακλαβὰ νὰ εἴχαμε καὶ λίγο κρασάκι. Γυρνάει ὁ γέρος τὸ μύλο ἀπ' τὰ δεξιὰ στ' ἀριστερὰ, βγαίν' ἓνα τραπέζι μὲ λογιῶ ντῶ λογιῶ φαγώσιμα καὶ μέσ' στὴ μέσ' ἓνα πιᾶτο μεγάλο πιλάφι, ἓνα μπακλαβὰ, κρασί κι' ὅ,τι ἄλλο θέλς. Γέρος καὶ γρηὰ σάστισαν κι' ἄρχισαν νὰ σταυροκοποῦνται, ἔφαγαν καλά, ἤπιαν κρασάκι, τώρα λέγ' ὁ γέρος νὰ σηκωθῇ καὶ τὸ τραπέζι, γυρνάει τὸν μύλο ἀπ' τὰ ἀριστερὰ στὰ δεξιὰ καὶ δὲν μνήσκει οὔτε ψίχαλο.

Αὔ, ἂς εἶναι καλὰ ὁ γαμπρός μας κι' ἡ κόρη μας καὶ κοιμήθηκαν ἡσυχοὶ κ' εὐχαριστημένοι.

"Υστερα πὸ κάμποσες μέρες λέγ' ἡ γρηὰ τὸ γέρο, νὰ φιλέψουμε τὸν καϊμακάμη²⁾ καὶ τοὺς δικούς του νὰ μᾶς δγοῦν τώρα πού ἔχμε πὸ ὅλα τὰ φαγιὰ. Καλὰ εἶπ', ὁ γέρος καὶ πῆγε καὶ τοὺς κάλεσε στὸ φαγι. "Ο καϊμακάμης ἀπόρσε πῶς αὐτοὶ φτωχοὶ ἄνθρωποι τοὺς φώναξαν νὰ τοὺς φιλέψνε. Κάθσανε νὰ φάνε, μπροστά τους δὲν ἦτανε τίποτε, πέρνει τὸν μύλο τοῦ καφέ ὁ γέρος, τὸν γυρνάει, βγαίνει ἓνα τραπέζι γεμάτο μ' ὅλα τὰ φαγιὰ, πῆττες, γλυκίσματα, φροῦτα, κρασί. "Ο καϊμακάμης σάστισε, τί εἶναι αὐτὰ. Ἀφοῦ ἔφαγαν κ' ἤπιαν, γυρνάει πάλι τὸν μύλο ὁ γέρος, τὸ τραπέζι ὁλόκαιρο μὲ τὰ ἀποφάγια χάνεται.

"Ο καϊμακάμης ἀποκρύφιασε τὸ γέρο καὶ τὴ γρηὰ καὶ πῆρε τὸν μύλο. Τὴν ἄλλη μέρα κάθονται νὰ φᾶνε γέρος καὶ γρηὰ, γυρεῦνε τὸν μύλο δῶ, τὸν γυρεῦνε κεῖ, ὁ μύλος δὲν εἶναι. Πάγ' ὁ γέρος στὸν καϊμακάμη γυρεῦει τὸ μύλο, οἱ ἄνθρωποι τ' μὲ σπρωξιὲς τὸν ἔβγαλαν ἔξω. Μὲ σκυμμένο κε-

φάλι πάγει στὸ σπίτι τ' ὁ γέρος καὶ πιᾶσθηκε τὴν γρηὰ πού κείν' ἦτανε ἡ αἰτία πού ἔχασαν τὸ γαϊδούρι πού ἔχασαν καὶ τὸ μύλο. Κλαίει ἡ γρηὰ, κλαίει ὁ γέρος. Λέγ' ὁ γέρος, πάλι νὰ πάγω στὸ γαμπρό μας κ' ἔφυγε. Χτυπάει τὴν πόρτα, ἡ κόρη τ' τὸν ἀνοίξε, τὸν πῆρε μέσα, κι' ἀφοῦ τὸν ἔβαλε καὶ ξεκουράσθηκε, τὸν ἔδωσε νὰ φάγη καὶ τὸν ρώτσε, γιατί πατέρα εἶσαι πάλι τόσο λυπημένος; κ' εἶπε τί ἔπαθε. "Ο γαμπρός του ὁ δράκος δὲν ἀνοίξε τὸ στόμα τ' νὰ πῇ τίποτε μόνε τὴν ὥρα πού θὲ νὰ φύγ' τὸν ἔδωσε μιὰ νεροκολοκύθα πού ἀπὸ πάνω εἶχε ἓνα φελὸ καὶ τὸν εἶπε, μ' αὐτήνα πάνε στὸ μύλωνά καὶ στὸν καϊμακάμη, ἀνοίξ' τὴν καὶ θὰ βρεῖς τὸ δίκαιο σ'.

—Σᾶς εὐχαριστῶ εἰπ' ὁ γέρος κ' ἔφυγε. Πῆγε ἴσια στὸ μύλωνά, δόσ' με μύλωνά τὸ γαϊδούρι μ'.

—Ποῦ γαϊδούρι σ' νὰ σὲ δόσω; ἡ γρηὰ σ' τὸ πῆρε.

—Δόσ' με μύλωνά, τὸ γαϊδούρι μ'.

—Ποῦ γαϊδούρι σ' νὰ σὲ δόσω; ἡ γρηὰ σ' τὸ πῆρε.

Καλὰ λέγ' ὁ γέρος, ἀνοίγ' τὴ νεροκολοκύθα καὶ βγαίν' ἓνας Ἀράκης ἀψηλός, μὲ τσαχειλὲς κόκκινες, μὲ μιὰ σόπα στὸ χέρι καὶ δόσ' του καὶ χτυπάει τὸ μύλωνά.

—Δόσ' με μύλωνά τὸ γαϊδούρι μ'.

—Στάσ' στάσ', νὰ πᾶ νὰ στὸ φέρω.

Στουμπώνει ὁ γέρος τὴν νεροκολοκύθα, ὁ Ἀράκης χάνεται, πέρνει τὸ γαϊδούρι τ' ὁ γέρος καὶ πᾶν ἴσια στὸν καϊμακάμη.

—Ἀφέντη καϊμακάμη, σὲ παρακαλῶ δόσ' με τὸ μύλο μ'.

—Ποῦ μύλο σ'; δὲ πρόφθασε νὰ φωνᾷς τίς ἀνθρώποι τ' νὰ τὸν ἐβγάλνε ἔξω κι' ἀνοίγ' ὁ γέρος τὴ νεροκολοκύθα, βγαίν' ὁ Ἀράκης μὲ τὴ σόπα στὸ χέρι καὶ δόσ' του καὶ χτυπάει τὸν καϊμακάμη, δόσ' του καὶ τὸν χτυπάει.

—Ἀφέντη καϊμακάμη, δόσ' με τὸ μύλο μ'.

—Νὰ πᾶ νὰ στὸν φέρω.

Κλείνει τὴν νεροκολοκύθα μὲ τὸ φελὸ, χάνεται ὁ Ἀράκης, πέρνει τὸν μύλο, κάθεται πᾶν στὸ γαϊδούρι κι' ὁλόχαρος πᾶγ' στὸ σπίτι τ', ἡ γρηὰ πᾶ σὰν τὸν εἶδε ἄστραψε τὸ πρόσωπό τς, τότε βοήθησε νὰ κατέβ' πὸ τὸ γαϊδούρι κ' ἔζησαν καλὰ καὶ μετς καλλίτερα.

6. Ἡ βεζυροπούλα κ' οἱ σαράντα δράκοι.

Σηλυβριὰ

Μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ ἦτανε ἓνας βασιλὲς καὶ θὲ νὰ πάγη στὸ πόλεμο, τὴ βασίλισσα δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἀφίσ' μονάχη χωρὶς συντροφιά, ἀντίκρου στὸ παλάτι ἦτανε ὁ βεζύρης κ' εἶχε τρεῖς κόρες, λέγει ὁ βασιλὲς στὸ βεζύρη. Βεζύρη μ', νὰ ἔλθ' ἡ μιὰ κόρη σ' νὰ πιάσ' συντροφιά τὴ βασίλισσα.

1) Δύναμη. — 2) Λ. Τ. Ὑποδιοικητής.

—Νὰ ἔλθῃ. Καὶ στέλνει τὴ μεγάλη τ' κόρη.

Ἄμα τὴν εἶδ' ἡ βασίλισσα ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέγῃ, θὰ πάγῃ ὁ βασιλὲς στὸν πόλεμο καὶ τί θὰ κάνω;

—Ναὶ βασίλισσα μ', δίκιο ἔχῃς, θὰ πάγῃ ὁ βασιλὲς ἴσως καὶ σκοτωθεῖ.

Τὸ βράδυ πάγῃ ὁ βασιλὲς, βλέπει τὴ βασίλισσα μὲ κλάματα. Ἄ, λέγει αὐτὴ δὲν εἶναι γιὰ νὰ διασκεδάξῃ τὴ γυναῖκά μ' καὶ φώναξε τὴ δευτέρη κόρη τοῦ βεζύρη.

Ἄμα τὴν εἶδ' ἡ βασίλισσα ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέγῃ, ἄχ, θὰ πάγῃ ὁ βασιλὲς στὸν πόλεμο καὶ τί θ' ἀπογίνω.

—Ναὶ βασίλισσά μ', δίκιο ἔχεις, θὰ πάγῃ κ' ἴσως σκοτωθεῖ στὸν πόλεμο.

Τὸ βράδυ ὁ βασιλὲς βλέπει τὴ βασίλισσα μέσ' στὰ κλάματα. Ἄ, λέγ' καὶ αὐτὴ δὲν εἶναι γιὰ νὰ διασκεδάξῃ τὴ γυναῖκά μ', καὶ φώναξε τὴν τρίτη κόρη τοῦ βεζύρη.

Σὰν εἶδε τὴ βασίλισσα νὰ κλαίῃ τὴν λέγει, δὲ βυριέσαι καυμένη βασίλισσα πού κλαῖς, μόνο ὁ βασιλὲς θὰ πάγῃ στὸν πόλεμο; καὶ ὁ πατέρας μου κ' ὅλοι θὰ πάνε, θὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρὸ καὶ γλήγορα θ' αἰθρύνῃς, ἔλα νὰ ντυθῇς. Τὴν ἄλλαξε τὴν χτένισε καὶ τὴ διασκεδάσε.

Τὸ βράδυ πῆγε ὁ βασιλὲς, βλέπει τὴ βασίλισσα ἀλλαγμένη καὶ χαρούμενη κ' ἀποφάσισε νὰ φύγῃ, τὴν ἔδωσε σαράντα κλειδιά καὶ τὴν εἶπε ὅλες τίς κάμαρες νὰ τίς ἀνοίξῃς, μόνε τὴν τελευταία νὰ μὴν ἀνοίξῃς.

Ὁ βασιλὲς ἔφυγε μὲ τὸ βεζύρη κ' ὅλο τὸ στρατό τ' κ' ἡ βεζυροκόρη ἔκαμνε ἀστεία στὴ βασίλισσα καὶ περνοῦσανε καλά.

Μιά μέρα τὴν ὥρα πού κοιμούντανε ἡ βασίλισσα, ἡ βεζυροκόρη πῆρε τὰ κλειδιά κ' ἀνοίξε τὴν κάμαρ' αὐτὴν καὶ τίς εἶπ' ὁ βασιλὲς νὰ μὴν ἀνοίξῃς, βλέπει ἕνα γέρο πού εἶχε ἕνα καζάνι μεγάλο καὶ μαγέρευε. Ὁ γέρος μόλις τὴν εἶδε, τὴν λέγει, νὰ φύγῃς γρήγορα γιατί θὰ ἔλθῃ οἱ δράκοι. Ἡ βεζυροκόρη δὲ φεύγει μόνε τὸν ρωτάει, πῶς σὲ λένε;

—Χατζὴ Μπαμπά μὲ λένε.

—Ἄ, Χατζὴ Μπαμπά μ', νᾶξερες πόσο σ' ἀγαπῶ. Ἀρχισε νὰ τὸν χαϊδεύῃ καὶ νὰ λέγῃ, Χατζὴ Μπαμπά μ', Χατζὴ Μπαμπά μ', σ' ἀγαπῶ καὶ τὸν ρωτάει τ' εἶν' αὐτό, τ' εἶναι κεῖνο, τὸν ρωτάει γιὰ τὰ λουλούδια πού ἦτανε στὸ μπαχτῆ.

—Ἀπ' αὐτὰ τὰ κόκκινα ὅποιος μυρισθεῖ λιγοθυμᾷ καὶ ὅποιος μυρισθεῖ ἀπ' αὐτὰ τὰ γαλάζια ξελιγοθυμᾷ.

Κεῖ πού μιλοῦσε τὸν Χατζὴ Μπαμπά κόφτ' ἕνα κόκκινο λουλούδι καὶ τὸ χώνει στὴ μύτη τοῦ Χατζὴ Μπαμπά. Ὁ Χατζὴ Μπαμπάς λιγοθύμισε, ἡ βεζυροκόρη πιάνει χύνει τὸ φαγὶ ἀπ' τὸ καζάνι, σπίνει τὰ πιάτα καὶ σκώνεται καὶ φεύγει. Τὸ βράδυ πάνε οἱ δράκοι, φωνάζῃς τὸν Χατζὴ Μπα-

μπά, σκαλίζνε δῶ, σκαλίζνε κεῖ, ὕστερα τὸν βρίσκνε λιγοθυμισμένο, τὸν ξελιγοθυμοῦνε καὶ τὸ ρωτοῦνε ποιὸς ἦλθε.

—Δὲ ξέρω τοὺς εἶπε.

Τὴν ἄλλ' μέρα πάλε πῆγε ἡ βεζυροκόρη κ' ἄρχισε καὶ φώναζε Χατζὴ Μπαμπά, Χατζὴ Μπαμπά.

—Φύγε, φύγε τὴν λέγει, θὰ ἔλθῃ οἱ δράκοι.

—Μὰ πῶς νὰ φύγω Χατζὴ Μπαμπά μ' γὼ πού σ' ἀγαπῶ. Κατεβαίνει κάτω καὶ λέγει, Χατζὴ Μπαμπά μ', ἀπὸ πού βγάξτε μέλι;

Πῆγε στὰ πιθάρια νὰ τὴ δείξῃ.

—Σκύψε, Χατζὴ Μπαμπά, σκύψε καλὰ νὰ δοῦμε.

Σκύβ' ὁ Χατζὴ Μπαμπά, τὸν δὶν' μιὰ σκουντια καὶ τὸν ρίχνει μέσα.

Τὸ βράδυ πᾶν οἱ δράκοι καὶ βλέπνε χάλια τὸ παλάτι. Χατζὴ Μπαμπά, Χατζὴ Μπαμπά, φωνάζῃς, ὁ Χατζὴ Μπαμπάς πουθενά. Πᾶνε στα πιθάρια τὸ μέλι καὶ βρίσκνε τὸν Χατζὴ Μπαμπά μέσα, τὸν βγάζῃς, τὸν ξελιγοθυμοῦνε καὶ τὸν λένε, θὰ σὲ σφάζουμε, νὰ μᾶς πῆς ποιὸς ἦλθε.

—Κανεὶς δὲν ἦλθε. Τὴν κοπέλλα δὲ τὴν φανέρωσε.

Τὴν τρίτη μέρα πῆγε πηγαίν' ἡ βεζυροκόρη κ' ἄρχισε νὰ τὸν λέγ' Χατζὴ Μπαμπά μ', Χατζὴ Μπαμπά μ'.

—Φύγε νὰ μὴ σὲ ξαναῖδῶ.

Ἡ βεζυροκόρη κατέβηκε, φιλεῖ τὸν Χατζὴ Μπαμπά, τὸν χαϊδεύει, ἐγὼ, Χατζὴ Μπαμπά μ', πού σ' ἀγαπῶ. Κατ' ἕνα κόκκινο λουλούδι, λιγοθυμᾷ τὸν Χατζὴ Μπαμπά καὶ τὸν βάζει στὸ κρεββάτι τοῦ μικροῦ δράκου, τὸν ξουρίζ' τὰ μουστάκια τ', τὰ γένειά τ', τὸν βάζει τὴν καλὴ φορεσιὰ τῆς βασίλισσας, τὰ χρυσὰ τῆς παπούτσια, τὸν κάμνει βασίλισσα καὶ φεύγει.

Τὸ βράδυ πᾶν οἱ δράκοι, σκαλίζνε δῶ, κεῖ, δὲ βρίσκνε τὸν Χατζὴ Μπαμπά καὶ βλέπνε πάνω στὸ κρεββάτι μιὰ κοπέλλα.

—Ἄ, τώρα θὰ σὲ διορθώσουμε πού ἔρχεσαι ἐδῶ καὶ μᾶς κάμνεις ἄνου κάτω. Ἀντὶ τὴν κοπέλλα βλέπνε τὸν Χατζὴ Μπαμπά καὶ ξεσποῦνε στὰ γέλια.

Τὴν ἄλλ' μέρα ὁ μικρὸς δράκος εἶπε, νὰ φυλάξουμε νὰ διορθώσουμε ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού ἔρχεται καὶ κάμνει αὐτά. Καλά, εἶπαν κ' οἱ ἄλλοι δράκοι.

Πάλε κατεβαίν' ἡ βεζυροπούλα καὶ τὴν πιάνουνε, τὴν λένε, τώρα νὰ δγῆς τί θὰ σὲ κάνουμε.

—Ἀφίστε με καὶ θὰ σᾶς φέρω τὴ βασίλισσα καὶ σαράντα ἀκόμα κορίτσια.

Ὁ μεγάλος δράκος ἀγαποῦσε τὴ βασίλισσα καὶ δὲ μπορούσε νὰ τὴν πάρῃ, ἄμα τ' ἄλσε, χαρὰ πού θὰ τὸν φέρει τὴ βασίλισσα καὶ τὴν ἄφσε κ' ἔφυγε.

Ἡ βεζυροκόρη πάγει πάνω στὸ παλάτι καὶ λέγει τὴ βασίλισσα, βασίλισσά μ', εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπὸ μένα;

— Καὶ πῶς δὲν εἶμαι, ἀφοῦ περνῶ τόσο καλὰ μαζὺ σ' ;
— Λοιπὸν βασίλισσα, μιὰ χάρη θὰ σὲ ζητήσω.
— Ἄν μπορῶ θὰ σὲ τὴν κάνω.

— Τὸ ξέρω βασίλισσα μ', πὼς μπορεῖς νὰ τὴν κάνης.

Κ' ἡ βασίλισσα ὠρκίσθηκε πὼς θὰ τὴν κάνης.

— Βασίλισσά μ', νὰ κατεβοῦμε κάτω νὰ διγῆς παλάτια, νὰ διῆς περιβόλια, νὰ δῆς δράκοι.

Ἡ βασίλισσα μόλις τ' ἄκουσε τᾶχασε, μὰ τί νὰ κάνη. ἀφοῦ ἔδωσε τὸ λόγο της ἔπρεπε νὰ πάγη. Ἡ βεζυροκόρη πέρνει καὶ διαλέξει τὰ ἑμορφότερα κορίτσια καὶ βάζει τις καλλίτερες φαρσιὰς ποῦχινε κεῖνο τὸν καιρὸ καὶ πήγανε στὶς δράκοι. Οἱ δράκοι ὀλόχαροι ποῦ εἶδανε τὴ βασίλισσα καὶ τὰ κορίτσια, εἶχανε ἑτοιμα φηγιά, κρασιά, φρούτα καὶ κεὶ ποὺ τρώγαγε ἡ βεζυροπούλα τοὺς ἔφριξε ὑπνωτικὸ μέσα στὰ ποτήρια τους.

Οἱ δράκοι ἔπιναν τὸ κρασί, τὰ κορίτσια ἔκαμναν πὼς ἔπιναν κ' ἔρριχναν τὸ κρασί στὸν κόρφο τους. Ἦπιαν πολὺ οἱ δράκοι καὶ μέθυσαν, σκώνεται ἡ βεζυροπούλα τοὺς κολνάει ὅλους ἀπὸ ἓνα μπλάστρι στη ράχη, μόλις κόλλησε ἄρχισε καὶ τραβοῦσε, φώναζαν καὶ μούγκριζαν, φεύγει μὲ τὴ βασίλισσα καὶ τὰ κορίτσια.

Ἡ βεζυροκόρη ντύνεται γιατροὺς καὶ πάγει ἔξω ἀπ' τὸ παλάτι ποὺ κάθονταν οἱ δράκοι καὶ φωνάζει, γιατροὺς καλὸς, γιατροὺς καλὸς.

Οἱ δράκοι ἅμα ἄκουσαν καλὸς νὰ φωνάξουν ἔξω ἀπ' τὰ παναθύρια τους, τὸν φωνάζει. Τοὺς λέγει, δὲν ἔχτε τίποτε, νὰ σπάστε γυαλιά, νὰ τὰ βάλλτε στὸ μαγκάλι, νὰ γυρίστε μέσα τις πλάτες σας, θὰ γίντε ὅλοι καλά.

Οἱ δράκοι τὸ ἔκαμαν, φώναζαν καὶ μούγκριζαν τότε πὺς πολὺ, κατάλαβαν πὼς ἡ βεζυροκόρη πάλε ἦτανε ποὺ ἔκανε τὸν γιατρό κ' ἠθελανε νὰ τὴν ἐκδικηθοῦνε.

Πέρασε λίγος καιρὸς καὶ βλέπ' ἡ βεζυροπούλα ποὺ κάθοντανε στὸ παράθυρο, νὰ περνᾷ ἓνας μὲ τὰ γυαλικά καὶ λέγει τὴ βασίλισσα, βλέπεις βασίλισσά μ', αὐτόνε ; εἶναι ὁ δράκος νὰ τὸν φωνάξουμε. Τόνε φωνάζει καὶ μόλις ἀνέβκε τις σκάλες τὸν δὶν' μιὰ σκουντιὰ καὶ τὸν λέγει, νὰ ἔσένα ποὺ ἠθελες νὰ μὲ κάνης κακὸ καὶ τὸν κατακυλάει ἀτ' ἀπ' τις σκάλες.

Ἄμα βγῆκε ἀπ' τὴν πόρτα τὴ λέγει, θὰ τὸ ποῦμε τὸν βασιλέα, πρὸς θὰ ἔλθῃ ποὺ κατέβκατε κάτω κ' οἱ δύο σας καὶ θὰ σᾶς σφάζῃ.

Ἄμα ἦλθε ὁ βασιλὲς, οἱ δράκοι τὸ λένε, ἡ βεζυροπούλα τῶξερε ποὺ ὁ βασιλεὺς θὰ θύμωνε καὶ κάμνει μιὰ ζαχαρένια κούκλα, ἴδια σὰν καὶ κεῖνη, τὴ βάζει κ' ἓνα σχοινάκι κ' ἅμα τραβοῦσε τὸ σχοινάκι ἔλεγε ναι κ' ὄχι.

Ὁ βασιλὲς πάγει στὴν κούκλα ποὺ νόμισε πὼς ἦτανε ἡ βεζυροπούλα καὶ τὴ λέγει, σὺ κατέβασες τὴ βασίλισσα στὶς δράκοι ;

— Ναί.

— Ὡστε τὸ μαρτυρᾷς κ' ὅλας ;

— Ναί.

— Θὰ τὸ ξανακάνς ;

— Ὁχι.

Ὁ βασιλεὺς θυμωμένος τὴν κόβει τὸ κεφάλι.

Ἡ βασίλισσα κλαίει καὶ λέγει στὸ βασιλέα, πέρασα τόσο ὥραϊα μ' αὐτὸ τὸ κορίτσι καὶ σὺ τὸ σκότωσες.

— Μετάνιωσα, μὰ τί νὰ κάνουμε ἀφοῦ τὸ σκότωσα.

— Ἄν ἦτανε γερὸ θὰ τὸ σχωρνοῦσες ;

— Θὰ τὸ σχωρνοῦσα.

Τὸν ἔβαλε κ' ὠρκίσθηκε καὶ βγαίν' ἡ βεζυροκόρη ποὺ ἦτανε κρυμμένη πίσ' ἀπ' τὸν μπερντέ.

Σὲ σχώρεσα τὴν λέγ' ὁ βασιλὲς γιατί εἶσαι ἔξυπνη, ἡ βασίλισσα τὴν εἶχε πάντοτε κοντὰ της τὴ βεζυροκόρη κ' ἔζησαν καλὰ καὶ μεῖς καλλίτερα.

7. Ὁ Βρυοήβουλος.

Τσέρλου

Ἐνα καιρὸ κ' ἓνα ζαμάνι μιὰ δράκισσα βλαστήμισε τὸ γιό της νὰ γίν' σκουλήκα καὶ νὰ πάγῃ στὴ γρηά, πῆγ' ἡ γρηὰ νὰ γεμίσ' τὸ σταμνί, πέφτ' ἡ σκουλήκα μέσα στὸ σταμνί τῆς γρηάς, πάγει σπῆτι της, βάζει νερὸ στὸ κανατάκι νὰ πιῇ, πέφτ' ἡ σκουλήκα μέσα καὶ τὴ λέγ, μὲ λένε Βρυοήβουλο καὶ θὰ καθήσω μὲ σένα.

Καλὸ εἶπ' ἡ γρηὰ.

Ἡ σκουλήκα μέρα μὲ τὴν μέρα μεγάλωνε, ὁ βασιλὲς τῆς χώρας εἶχε πόλεμο μ' ἄλλο βασιλὲ, λέγ' ἡ σκουλήκα στὴ γρηά, νὰ πὰ νὰ πῆς τὸ βαλέ, ἅμα δὲ μὲ δός' μιὰ ἀπ' τις κόρες του θὰ χάσ' τὸ βασιλεῖό τ'. Αὐτὸς ὁ βασιλὲς εἶχε τρεῖς κορίτσια.

Ἡ γρηὰ λέγ', γὼ δὲ πάγω νὰ τὸ πῶ, σένα τὴ σκουλκα σὲ δὶν' ὁ βασιλὲς κορίτσι ;

Πάλε τὴν ἔστελνε καὶ τὴν ἔλεγε, πᾶνε γρηὰ καὶ πές τον νὰ μὲ δός' τὴ μιὰ τὴ βασιλοπούλα εἰδέ, θα χάσ' τὸ βασιλεῖό τ'.

Πῆγ' ἡ γρηὰ καὶ λέγ' στὸ βασιλέα, βασιλέα μ', ἔχω ἓνα παιδί κ' εἶναι σκουλήκα καὶ μ' εἶπε, νὰ σὲ πῶ νὰ τὸν δόσης τὴ μιὰ τὴ βασιλοπούλα κ' αὐτὸς θὰ πάγῃ νὰ πολεμήσ' νὰ σὲ γλυτώσ' τὸ βασιλεῖό σ'.

Φωνάζ' ὁ βασιλὲς τὴ μεγάλη τὴν κόρ', δὲ τὸν πέρνει, φωνάζ' τὴ δευτέρη κ' αὐτὴ δὲ τὸν πέρνει, φωνάζ' τὴν τρίτη.

Ἐγὼ, λέγ' πατέρα θὰ τὸν πάρω γιὰ νὰ μὴ χάσης τὸ βασιλεῖο.

Ἦλθ' ὁ καιρὸς νὰ κάνε τὴ χαρά, ἡ νύφη ἡ βασιλοπούλα φόρεσε σαράντα πουκάμισα, πῆγαν τὸ βράδ' νὰ κοιμηθοῦνε, ἔβγαζε ἡ σκουλήκα ἀπὸ

πάν' της μιὰ φλούδα, ἔβγαζε κ' ἡ νύφ' ἓνα πουκάμσο, ἔβγαλε ἐκεῖνος σαράντα φλοῦδες, ἔβγαλε καὶ κεῖν' σαράντα πουκάμσα καὶ τότε ὁ Βρυσηύβουλος ἔγινε ἓνα ὥραϊο παλληκάρι κ' ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο

Τὸ πρῶτ' ζώνεται τὸ σπαθί, ἀνεβαίνει πιν' στ' ἄλογο, πάγει πολεμαίει καὶ κέρδισε τὸ βασίλειο τοῦ πεθεροῦ τ'. Ὁ Βρυσηύβουλος πάλε πῆγε στὸ παλάτι κ' ἔγινε σαραντάπευση σκουλήκα. Ἀρχήνευαν οἱ ἀδελφεὲς οἱ μεγάλες κ' ἔλεγαν ἃ, σασκίνα ¹⁾, πῆρες κείν' τὴ σκουλήκα καὶ κάθεται ὅλο μέσα καὶ φυλάγεις, νὰ δγῆς τί ἔμορφα παλληκάρια πάνε στὸ πόλεμο, αὐτὴ δὲ μιλοῦσε. Ὁ ἄντρας της τὴν εἶπε πὼς ἂν πῆς πὼς γίνουμε παλληκάρι τότε θὰ μὲ χάσης καὶ γιὰ νὰ μὲ βρῆς θὰ χαλάσης τρία σιδερένια παπούτσια καὶ τρία σιδερένια δεκανίκια.

Θὲ νὰ βοῦνε στὸ δρόμο τὰ παλληκάρια ποῖο θὰ τρέξ' πιὸ γλήγορα, ἡ σκουλήκα γίνκε παλληκάρι, στολίστηκε, ἔβαλε τὴ χρυσοῦ στολή, ζώσθηκε τὸ σπαθί καὶ πάγει, ἡ γυναῖκά τ' βγῆκε νὰ τὸν σιργιανίσ' κ' οἱ βασιλοπούλες οἱ ἀδελφεὲς της τὴ λένε, δγῆς παλληκάρι σὰν τὸν ἥλιο καὶ σὺ κάθεσαι κλειστή.

Αὐτὸς λέγ' εἶναι ὁ ἄντρας μου, δὲν εἶναι σκουλήκα. Τότες γίνκε ἄφαντος.

Ἡ γυναῖκά τ' παράγγειλε τρία σιδερένια παπούτσια καὶ τρία σιδερένια δεκανίκια, φόρεσε τὸ ἓνα καὶ τρέξ' νὰ βρῇ τὸν Βρυσηύβουλο. Πῆγε, πῆγε, χάλασαν τὰ παπούτσια της κ' ἔκατσε σὲ μιὰ βρύσ', πῆγ' ἓνας δράκος νὰ πάρ' νερὸ καὶ τὴ ρωτᾷ, τί γυρεύεις ἐδῶ;

—Εἶμαι τοῦ Βρυσηύβουλου ἡ γυναῖκα καὶ τρέχω νὰ βρῶ τὸν ἄντρα μ'.

Ἀντίκρου ἦταν ἓνα παλάτι ποὺ κάθονταν δράκοι καὶ τὴν πῆγε ἐκεῖ κ' ἡ μάνα τ' τὴν ἔκρυψε μὴ τὴν φᾶνε οἱ ἄλλ' γιοῦδές της. Τὸ βράδ' πῆγαν οἱ δράκοι καὶ τὴ λένε, ἀνθρωπίλα μυρίζ' ποιόνα ἔχεις;

—Ὁρκισθῆτε πὼς δὲν θὰ τὴν πειράξετε νὰ σᾶς τὸ φανερώσω.

Ὁρκίσθηκαν καὶ τὴν ἔβγαλε. Τὴν καλοδέχτηκαν τὴν φίλεψαν καὶ τὴν ὠδήγησαν νὰ πάγη, νὰ πάγη καὶ κεῖ εἶναι μιὰ βρύση κ' ἀντίκρου ἓνα παλάτι, κεῖ στὴ βρύση νὰ καθῆται κ' ἀπὸ κεῖ θὰ τὴν ὠδηγήσει τί θὰ κάν' γιὰ νὰ βρῇ τὸν Βρυσηύβουλο. Ὅλ' οἱ δράκοι ἦτανε ξαδέλφια.

Ἡ βασιλοπούλα βάξ' ἓνα καινούργιο ζευγάρι σιδερένια παπούτσια καὶ πάγει, πάγει, βρίσκει μιὰ βρύσ' καὶ κεῖ κάθεται, ἔρχεται ἓνας δράκος νὰ πάρ' νερὸ καὶ τὴ ρωτᾷ, τί γυρεύεις ἐδῶ;

—Ἐχασα τὸν ἄντρα μ', τὸν Βρυσηύβουλο καὶ τρέχω καὶ τὸν γυρεύω.

Ὁ δράκος πῆγε στὸ σπίτι, τὸ εἶπε τὴ μάνα τ' καὶ τὴν πῆρε στὸ παλάτι καὶ τὴν ἔκρυψαν, τὸ βράδ' ἔρχονται οἱ γιοῦδές της οἱ δράκοι καὶ τὴ

λένε ἀνθρωπίλα μυρίζει, ποῖνα ἔχεις κρυμμένο;

—Ὁρκισθῆτε ποὺ δὲ θὰ τὴν πειράξετε, νὰ σᾶς τὸ πῶ.

Οἱ δράκοι ὠρκίσθηκαν καὶ τὴν ἔβγαλε. Τὴν καλοδέχτηκαν, τὴν φίλεψαν, τὴν κοίμασαν καὶ τὸ πρῶτ' τὴν ὠδήγησαν τί νὰ κάνη.

Τὰ παπούτσια τῆς βασιλοπούλας ἔλυσαν, ἔβαλε τὸ τρίτο σιδερένιο ζευγάρι καὶ πάγει, βρίσκει μιὰ βρύση μπροστὰ σ' ἓνα παλάτι, ἔκατσε στὴ βρύση, τὸ βράδυ πᾶγ' ὁ ἄντρας της νὰ πάρ' νερὸ, τὴ λέγ' τί θέλς ἐδῶ;

—Ἐχασα τὸν ἄντρα μ', τὸν Βρυσηύβουλο καὶ τρέχω νὰ τὸν βρῶ.

Τότε φανερώθηκε καὶ τὴν εἶπε, δὲ σὲ εἶπα νὰ μὴ μὲ φανερώσης; καὶ θὰ χαλάσεις τρία σιδερένια ζευγάρια παπούτσια γιὰ νὰ μὲ βρῆς; καὶ τὴν πῆρε στὸ σπίτι καὶ τὴν ἔκρυψε.

Τὸ βράδ' πάγει ἡ μάνα τ' καὶ τὸν λέγ', ἀνθρωπίλα μυρίζ', ποιόνα ἔκρυψες;

—Ὁρκίς' πὼς δὲ θὰ τὴν πειράξεις νὰ σὲ τὸ πῶ.

Ὁρκίσθηκε ἡ μάνα τ' καὶ τὴν ἔβγαλε. Ἡ δράκισσα σὰ τὴν εἶδε ἄφρισε ἅπ' τὸ θυμό. Τὸ πρῶτ' τὴν λέγει ἐγὼ θὰ πάγω καὶ θᾶρτω νὰ εὔρω σκουπισμένα κ' ἀσκούπιστα.

—Πὼς μαθέ, λέγ' στὸν Βρυσηύβουλο, νὰ σκουπίσω κ' ἀσκούπιστα.

Νὰ πάρες τὴ σκούπα καὶ νὰ βαρέσης μιὰ ἐδῶ, καὶ μιὰ κεῖ καὶ νὰ τὴν ἀφρίσης.

Τὸ βράδυ ἦλθ' ἡ δράκισσα κ' εἶδε σκουπισμένα κ' ἀσκούπιστα καὶ θυμώσε, ποῖος τὴν ὀρμήνεψε καὶ τῶκαμε.

Τὴν ἄλλη μέρα τὴ λέγει γὼ θὰ φύγω καὶ σὺ νὰ σφουγκαρίσης καὶ νὰ γίνε σφουγκαρισμένα κ' ἀσφουγκαρίστα. Τὴ λέγ' ὁ Βρυσηύβουλος νὰ βρέξῃς ἓνα πανί κ' ἀπ' ἀνάμεσα σφουγκαρίζε.

Ἦρτε τὸ βράδ' ἡ δράκισσα ἄφρισε, πάλε ποῖος τὴν ὀρμήνεψε καὶ τῶκαμε.

Τὸ πρῶτ' σηκώθηκε καὶ τὴ λέγει, γὼ θὰ φύγω καὶ σὺ αὐτὰ τὰ στρώματα θὰ τὰ πλύνῃς καὶ νὰ εἶναι πλυμένα κ' ἄπλυτα καὶ νὰ τὰ γεμίσης πούπουλα.

Τὴν λέγ' ὁ Βρυσηύβουλος πάρε τὰ στρώματα καὶ πάνε στὸ ρέμα καὶ χτύπαγε τὸ στρώμα μ' αὐτὴ τὴ βέργα καὶ φώναζε.

Πιτνὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πουλιὰ τῆς γῆς,
ὄλα, ὄλα νὰ μαζωχτοῦτε.

Πᾶγ' ἡ βασιλοκόρη στὸ ρέμα καὶ χτυπάει μὲ τὴ βέργα τὰ στρώματα καὶ φώναζε.

Πιτνὰ τ' οὐρανοῦ καὶ πουλιὰ τῆς γῆς
ὄλα, ὄλα νὰ μαζωχτοῦτε.

1) Δ. Τ. Ἀνόνητη.

Ὅλα τὰ πουλιὰ κατέβκανε καὶ μαδήθηκαν τὰ πούπουλα ἀναμεταξύ
τους, ἓνα πὸ τ' ἄλλο ξεπουπουλίσθηκαν, γιόμωσε τὰ στρώματα καὶ τὰ
πῆγε στὸ σπίτι.

Τὸ βράδ' πάγ' ἡ δράκισσα, σὰν τὰ εἶδε ὅλα καμωμένα, ἔσκασε ἀπ'
τὸ κακό της κ' ἔζησαν καλὰ ὁ Βρυσηῖβουλος μὲ τὴ βασιλοπούλα καὶ μεῖς
καλλίτερα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ ΣΑΡΑΝΤΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ